

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

**Προστασία
της Ασφάλειας και της Υγείας των Εργαζομένων σε**

Κομμωτήρια

Κίνδυνοι και Μέτρα Πρόληψης

Αθήνα 2015

**Προστασία
της Ασφάλειας και της Υγείας
των Εργαζομένων
σε Κομμωτήρια**

Κίνδυνοι και Μέτρα Πρόληψης

ΑΘΗΝΑ 2015

Προστασία της Ασφάλειας και της Υγείας των Εργαζομένων σε Κομμωτήρια Κίνδυνοι και Μέτρα Πρόληψης

Α΄ Έκδοση: Μάρτιος 2015

ISBN: 978-960-6818-39-4

Copyright © Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

Λιοσίων 143 και Θειρσίου 6, 104 45 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 8200100

Φαξ: 210 8200222 – 210 8813270

Email: info@elinyae.gr

Internet: <http://www.elinyae.gr>

Διοικητικό Συμβούλιο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Πρόεδρος

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Αντιπρόεδροι

Αλέξανδρος Κομίνης (Γ.Σ.Ε.Ε.)

Ρένα Μπαρδάνη (Σ.Ε.Β.)

Μέλη

Ιωάννης Αδαμάκης (Γ.Σ.Ε.Ε.)

Γεώργιος Ασμάτογλου (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.)

Θεόδωρος Δέδες (Σ.Ε.Β.)

Εμμανουήλ Κοκολάκης (Γ.Σ.Ε.Ε.)

Αντώνιος Μέγγουλης (Ε.Σ.Ε.Ε.)

Χρήστος Παπάζογλου (Γ.Σ.Ε.Ε.)

Το παρόν εγχειρίδιο εκδίδεται στα πλαίσια της Πράξης

«ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ» του ΕΠΑΝΑΔ, με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚΤ) και εθνικών πόρων.

Δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή μέρους ή όλου του εντύπου, με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς αναφορά της πηγής.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. · ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΠΩΛΗΣΗ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
Ομάδα Εργασίας	7
Εισαγωγή	9
Επαγγελματικός Κίνδυνος.....	9
Εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου	9
Βασικές υποχρεώσεις για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.....	10
Διαβούλευση με τους εργαζόμενους για θέματα υγείας και ασφάλειας	11
Κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στα κομμωτήρια	12
Κίνδυνοι από τις κτηριακές δομές.....	12
Κίνδυνοι ολίσθησης - πτώσης.....	12
Κίνδυνοι από αιχμηρές άκρες - πρόσκρουση.....	13
Κίνδυνοι από πτώσεις υλικών.....	14
Κίνδυνοι πτώσης από ύψος	15
Κίνδυνοι καταπλάκωσης.....	16
Φυσικοί παράγοντες.....	16
Φωτισμός	16
Θερμικό περιβάλλον	17
Θόρυβος.....	18
Εξοπλισμός εργασίας - Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις	19
Ηλεκτρική εγκατάσταση - Εξοπλισμός – Εργαλεία.....	19
Θερμοσίφωνα.....	22
Εξοπλισμός με αιχμηρές ή/και θερμές επιφάνειες	23
Χημικοί παράγοντες - Εργασία σε επαφή με νερό	24
Προϊόντα κομμωτηρίου	24
Εργασία σε επαφή με νερό	27
Εξαερισμός	28
Άλλες εγκαταστάσεις και εξοπλισμός – Μέσα Ατομικής Προστασίας	29
Έκτακτες καταστάσεις κινδύνου - Πυροπροστασία	31
Προληπτικά μέτρα - Πιστοποιητικό Πυροπροστασίας - Μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας.....	31
Σχεδιασμός αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης - Οδεύσεις διαφυγής και έξοδοι κινδύνου.....	35
Βιολογικοί παράγοντες - Υγιεινή χώρων εργασίας	37
Εργονομικοί - Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες - Οργάνωση χρόνου εργασίας	38
Επίπονες στάσεις εργασίας - Ακατάλληλος εξοπλισμός	38
Οργάνωση χρόνου εργασίας - Εργασιακό στρες.....	43
Βία - Παρενόχληση	44
Ευπαθείς ομάδες	44

Αποτελέσματα αυτοψιών σε κομμωτήρια.....	45
Μεθοδολογία αυτοψιών	45
Διερεύνηση διαφόρων παραγόντων κινδύνου ΥΑΕ.....	45
Μεθοδολογία μετρήσεων βλαπτικών παραγόντων.....	45
Βασικά συμπεράσματα από τις αυτοψίες και τις μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων	48
Γενικά θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία	48
Κτηριακές δομές	48
Φυσικοί παράγοντες.....	48
Εξοπλισμός εργασίας – Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις	49
Χημικοί παράγοντες.....	50
Έκτακτες καταστάσεις κινδύνου - Πυροπροστασία.....	50
Βιολογικοί παράγοντες – Υγιεινή χώρων εργασίας	51
Εργονομικοί – Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες – Οργάνωση του χρόνου εργασίας.....	52

Πρόλογος

Στα κομμωτήρια, όπως και σε κάθε εργασιακό χώρο, υπάρχουν κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων που μπορεί να οδηγήσουν σε εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες (π.χ. δερματίτιδα, άσθμα, μυοσκελετικές παθήσεις). Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων αυτών οφείλουν, με βάση τη σχετική νομοθεσία, να διασφαλίσουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων που απασχολούν. Εξάλλου, και οι ίδιοι όταν εργάζονται στον ίδιο χώρο, κινδυνεύουν από τους βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος και τις επικίνδυνες καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν.

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός με βασικό σκοπό την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της πολιτικής για την Υγεία, την Υγιεινή και την Ασφάλεια της Εργασίας, μέσω της έρευνας, της πληροφόρησης και της εκπαίδευσης εργοδοτών και εργαζομένων. Στη Διοίκησή του συμμετέχουν εκπρόσωποι της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.) και της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας (Ε.Σ.Ε.Ε.).

Στο πλαίσιο της στρατηγικής του για τη στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας και μετά από σχετικό αίτημα της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. υλοποίησε πρόγραμμα για τις ανάγκες της Πράξης «Υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την εκπόνηση εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου» που χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού 2007 – 2013 - Προσανατολισμός στον άνθρωπο».

Το πρόγραμμα εστιάζει σε πέντε κλάδους, μεταξύ των οποίων και τα κομμωτήρια.

Στην πρώτη φάση υλοποίησης του προγράμματος (μέρος «1^{ου} Υποέργου») αναπτύχθηκε ένα ηλεκτρονικό εργαλείο Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου OiRA Tool (Online interactive Risk Assessment Tool) εστιασμένο στις πηγές κινδύνου και τα ειδικά μέτρα πρόληψης που αφορούν στα κομμωτήρια, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας. Η πλατφόρμα OiRA είναι μια εύχρηστη και δωρεάν διαδικτυακή διαδραστική εφαρμογή, η οποία αναπτύχθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) για την εκτίμηση των κινδύνων στην εργασία.

Στη συνέχεια, με βάση το εργαλείο αυτό, υποστηρίχθηκαν 166 κομμωτήρια για την εκπόνηση Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου (μέρος «2^{ου} Υποέργου»). Το έργο υλοποιήθηκε πανελλαδικά στην Αθήνα και τα παραρτήματα του Ινστιτούτου (Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Τρίπολη, Βόλο και Ηράκλειο). Σε αυτό το πλαίσιο, στελέχη του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. πραγματοποίη-

ησαν επισκέψεις στα κομμωτήρια όπου παρατηρήθηκαν θέματα ασφάλειας και εργονομίας και διενεργήθηκαν ενδεικτικά ποσοτικοί προσδιορισμοί σε σχετικούς με τον κλάδο βλαπτικούς παράγοντες.

Έγινε στατιστική επεξεργασία στα αποτελέσματα των αυτοψιών και τα αποτελέσματα εντάχθηκαν στην κλαδική αναφορά για τα κομμωτήρια (μέρος «3^{ου} Υποέργου»), σε συνδυασμό με την παρουσίαση βασικών κινδύνων και μέτρων πρόληψης για τον κλάδο. Η έκδοση του παρόντος εγχειριδίου αποτελεί μέρος του «4^{ου} Υποέργου» του προγράμματος και περιλαμβάνει τα κυριότερα κεφάλαια της κλαδικής αναφοράς.

Εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν εθελοντικά στο πρόγραμμα, καθώς και στους συνδικαλιστικούς φορείς του κλάδου (Σωματεία, Ομοσπονδία) για τη συνεργασία τους.

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Πρόεδρος ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Καθηγητής Ιατρικής Δ.Π.Θ.

Ομάδα Εργασίας

Στην ομάδα εργασίας συμμετείχαν (αλφαβητικά) οι:

Ελευθέριος Αδαμάκης, Ναυπηγός Μηχανολόγος - Μηχανικός, Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Δρ. Εύη Γεωργιάδου, Χημικός Μηχανικός, Κέντρο Ασφάλειας της Εργασίας

Δρ. Σπυρίδων Δοντάς, Χημικός, Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Σπυρίδων Δρίβας, Ειδικός Ιατρός Εργασίας, Υπεύθυνος Κέντρου Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Κωνσταντίνα Ζορμπά, Μεταλλειολόγος Μηχανικός, Υπεύθυνη Παραρτήματος Ιωαννίνων

Αδαμάντιος Καρύδης, Πολιτικός Μηχανικός, Παράρτημα Τρίπολης

Θεώνη Κουκουλάκη, Τοπογράφος Μηχανικός, Εργονόμος, PhD, Υπεύθυνη Κέντρου Ασφάλειας της Εργασίας

Στέφανος Κρομούδας, Τεχνολόγος Πετρελαίων, Παράρτημα Ιωαννίνων

Σοφία Κωνσταντοπούλου, Μηχανικός Περιβάλλοντος TE, MSc, Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Παρασκευή Λιούλιου, Τεχνικός Ελέγχου Βιομηχανικού και Εργασιακού Περιβάλλοντος, Παράρτημα Θεσσαλονίκης

Ειρήνη Μουρελάτου, Τεχνολόγος Τροφίμων, Παράρτημα Βόλου

Δρ. Στέργιος Νάρης, Μηχανολόγος Μηχανικός, Υπεύθυνος Παραρτήματος Βόλου

Παναγιώτα Πανούση, Μηχανολόγος Μηχανικός, MSc, Υπεύθυνη Παραρτήματος Τρίπολης

Δήμητρα Πινότση, Μαθηματικός, Στατιστικός, MSc, Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Κωνσταντίνος Πούλιος, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Παράρτημα Θεσσαλονίκης

Λορέντζο Ραντίν, Βιομηχανικός Υγιεινολόγος, Κέντρο Υγείας και Υγιεινής της Εργασίας

Σοφία Σιδηροπούλου, Μηχανικός Περιβάλλοντος TE, MSc, Παράρτημα Θεσσαλονίκης

Ιωάννης Σκουλατάκης, Μηχανολόγος Μηχανικός TE, Υπεύθυνος Παραρτήματος Ηρακλείου

Δρ. Αντώνιος Ταργουτζίδης, Μηχανολόγος Μηχανικός, Υπεύθυνος Παραρτήματος Θεσσαλονίκης

Η κα **Εύη Γεωργιάδου** ήταν υπεύθυνη της εκπόνησης του εργαλείου εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου για τα κομμωτήρια (μέρος «1^{ου} Υποέργου»), συντονίστρια της κλαδικής αναφοράς για τα κομμωτήρια (μέρος «3ου Υποέργου») και συντονίστρια του «4^{ου} Υποέργου».

Ο κος **Αντώνιος Ταργουτζίδης** ήταν συντονιστής του «1^{ου} Υποέργου».

Η κα **Θεώνη Κουκουλάκη** ήταν συντονίστρια του «2^{ου} Υποέργου», στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκαν οι αυτοψίες σε κομμωτήρια.

Ο κος **Σπυρίδων Δοντάς** ήταν συντονιστής του «3^{ου} Υποέργου».

Η κα **Δήμητρα Πινότση** επεξεργάστηκε στατιστικά τα δεδομένα των αυτοψιών και των δειγματοληψιών.

Γραμματειακή – διοικητική υποστήριξη: **Ελένη Ζαρέντη, Δέσποινα Παυριανίδου, Τζένη Τζιάλα**

Βιβλιογραφική υποστήριξη – υποστήριξη για θέματα νομοθεσίας: **Αφροδίτη Δαιΐκου, Φανή Θωμάδάκη, Κωνσταντίνα Καψάλη**, Κέντρο Τεκμηρίωσης Πληροφόρησης

Επιμέλεια κειμένου και έκδοσης: **Εβίτα Καταγή**, Κέντρο Τεκμηρίωσης Πληροφόρησης

Οι εικόνες που περιέχονται στο εγχειρίδιο είναι από το φωτογραφικό αρχείο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος. Επίσης, από το κομμωτήριο ZAK Hair and Beauty (OIRA Project) και το πρόγραμμα Safe Hair (www.SafeHair.eu).

Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο περιλαμβάνει πληροφορίες για τους βασικούς επαγγελματικούς κινδύνους στον κλάδο των κομμωτηρίων (π.χ. κίνδυνοι πτώσης, από αιχμηρά αντικείμενα, από χημικές ουσίες, από επίπονες στάσεις εργασίας) και προτείνει ενδεικτικά μέτρα πρόληψής τους. Επισημαίνεται ότι οι επικίνδυνες καταστάσεις, οι κίνδυνοι, αλλά και τα μέτρα πρόληψης που περιγράφονται, δεν είναι εξαντλητικά.

Στο τελευταίο κεφάλαιο του εγχειριδίου περιλαμβάνεται συνοπτική αναφορά των αποτελεσμάτων από τις αυτοψίες και τις δειγματοληψίες βλαπτικών παραγόντων που διενεργήθηκαν σε 166 κομμωτήρια, στο πλαίσιο του προγράμματος «Υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την εκπόνηση εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου».

Επαγγελματικός Κίνδυνος

Διάφορες πηγές κινδύνου σε έναν εργασιακό χώρο μπορεί να οδηγήσουν σε ανεπιθύμητες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (ΥΑΕ).

Σε έναν εργασιακό χώρο μπορεί να υπάρχουν:

(1) Κίνδυνοι για την ασφάλεια ή κίνδυνοι εργατικού ατυχήματος που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμό ή κάποια άλλη οξεία βλάβη. Μπορεί να προκύπτουν, ενδεικτικά, από: το κτήριο και τον τρόπο με τον οποίο είναι διαμορφωμένος ο χώρος εργασίας, τον εξοπλισμό, την ηλεκτρική εγκατάσταση και τη χρήση επικίνδυνων ουσιών.

(2) Κίνδυνοι που μπορεί να προκαλέσουν βλάβη στην υγεία των εργαζομένων που μπορεί να εξελιχθεί και σε επαγγελματική ασθένεια (π.χ. δερματίτιδα, άσθμα, προβλήματα αναπαραγωγής, καρκίνος κ.ά.) και μπορεί να προκύπτουν από χημικούς, βιολογικούς και φυσικούς παράγοντες.

(3) Οργανωτικοί και εργονομικοί κίνδυνοι που μπορεί να οδηγήσουν σε πρόκληση εργατικού ατυχήματος ή και βλάβες στην υγεία των εργαζομένων, καθώς και σε επαγγελματικές ασθένειες (π.χ. μυοσκελετικές παθήσεις, ψυχικές διαταραχές κ.ά.). Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τον τρόπο που είναι οργανωμένη η εργασία και μπορεί να σχετίζονται με υπερωριακή εργασία, άτακτα ωράρια, έντονο ρυθμό εργασίας, πίεση από τους πελάτες, ηθική παρενόχληση και εργονομικούς παράγοντες (υψηλή επαναληπτικότητα, κουραστικές στάσεις σώματος, ακατάλληλο εξοπλισμό εργασίας κ.ά.).

Εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου

Η πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου αποτελείται από όλες τις επιμέρους διαδικασίες και ενέργειες που στοχεύουν στην αποφυγή της έκθεσης σε επικίνδυνες καταστάσεις και, το σημαντικότερο, στην εξάλειψη ή στον περιορισμό των πηγών κινδύνου, ώστε να διαφυλάσσεται η ΥΑΕ.

Βασική προϋπόθεση για την πρόληψη είναι η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των κινδύνων στον εργασιακό χώρο. Η επικινδυνότητα στον εργασιακό χώρο σχετίζεται με το πόσο σοβαρές ή όχι θα είναι οι επιπτώσεις των πηγών κινδύνου και με το πόσο υψηλή ή όχι είναι η πιθανότητα να εμφανιστούν.

Σύμφωνα με το **ν. 3850/2010**: «Ο εργοδότης οφείλει: α) Να έχει στη διάθεσή του μια **γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία**, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους: τεχνικό ασφάλειας, ιατρό εργασίας, ΕΣ.Υ.Π.Π. ή ΕΞ.Υ.Π.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού».

Μετά την εκτίμηση, οι κίνδυνοι ιεραρχούνται και τίθεται η αντίστοιχη προτεραιότητα στα μέτρα που προβλέπονται για τον καθένα. Αποτέλεσμα όλου αυτού του έργου είναι ο σχεδιασμός των ενεργειών που πρέπει να γίνουν με βάση τις προτεραιότητες που καθορίστηκαν, ο έλεγχος για την αποτελεσματικότητά τους και για την τήρηση των αντίστοιχων μέτρων και, ενδεχομένως η αναθεώρησή τους.

Οι κατευθύνσεις των μέτρων μπορεί να σχετίζονται με την εξάλειψη των πηγών κινδύνου, τον περιορισμό του κινδύνου στην πηγή, την αντικατάσταση του επικίνδυνου από το λιγότερο επικίνδυνο, την εγκατάσταση προστατευτικών διατάξεων, τη χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας, την ενημέρωση και την εκπαίδευση των εργαζομένων κ.ά.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό από όλους τους εμπλεκόμενους (εργοδότες, εργαζόμενους, τεχνικούς ασφαλείας, γιατρούς εργασίας), ότι η εκτίμηση και η πρόληψη των κινδύνων αποτελεί μια **συνεχή διαδικασία** για την οποία είναι αναγκαία και η **συμμετοχή των εργαζομένων**.

Βασικές υποχρεώσεις για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία

Κάθε εργοδότης που απασχολεί έστω και έναν εργαζόμενο, υποχρεούται να εξασφαλίζει την ΥΑΕ ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των τρίτων. Ο εργοδότης δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση αυτή ούτε όταν αναθέτει καθήκοντα Τεχνικού Ασφάλειας (ΤΑ) ή/και Γιατρού Εργασίας (ΓΕ) σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞ.Υ.Π.Π.).

Ο εργοδότης έχει **υποχρέωση**:

- να απασχολεί ΤΑ ή να είναι ο ίδιος για ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων (**τα κομμωτήρια ανήκουν σε αυτές**)
- να γνωστοποιεί στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του ΤΑ, τον ελάχιστο προβλεπόμενο χρόνο απασχόλησής του, στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης, τον αριθμό των εργαζομένων, τη σύμβαση πρόσληψης ή την ανάθεση των καθηκόντων τους κ.λπ.
- να αναγγέλλει όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών στις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας και στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και μέσα σε 4 ημέρες στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος (**εργατικά ατυχήματα**)

θεωρούνται αυτά που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της εργασίας εντός και εκτός του χώρου εργασίας, καθώς και αυτά που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της μετακίνησης του εργαζόμενου από και προς τον χώρο εργασίας).

Ο εργοδότης οφείλει να διαθέτει τα παρακάτω **έγγραφα/αρχεία**:

- Γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου.
- Βιβλίο, στο οποίο καταχωρούνται οι υποδείξεις του ΤΑ (σελιδομετρημένο και θεωρημένο από την Επιθεώρηση Εργασίας). Η θεώρηση του βιβλίου αυτού στις επιχειρήσεις όπου δεν προκύπτει υποχρέωση απασχόλησης ΓΕ και ο ίδιος ο εργοδότης ασκεί καθήκοντα ΤΑ, δεν είναι υποχρεωτική (Εγκύκλιος 29436/1143/2012).
- Βιβλίο ατυχημάτων, στο οποίο αναγράφονται αναλυτικά τα αίτια και η περιγραφή των ατυχημάτων, καθώς και οι μέρες αποχής των εργαζομένων από την εργασία.
- Κατάλογο εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια την απουσία εργαζομένων από την εργασία τους μεγαλύτερη των τριών (3) ημερών.
- Βιβλίο, στο οποίο καταχωρούνται ενυπόγραφα από τον αρμόδιο που έκανε τη συντήρηση ή τον έλεγχο των συστημάτων ασφαλείας, τη χρονολογία συντήρησης και τις σχετικές παρατηρήσεις.
- Βιβλίο καταχώρησης των μετρήσεων και των αποτελεσμάτων ελέγχου του εργασιακού περιβάλλοντος (π.χ. μετρήσεις συγκέντρωσης χημικών παραγόντων).

Για επιχειρήσεις που απασχολούν **περισσότερους από 50 εργαζόμενους** ή για τις περιπτώσεις όπου οι εργαζόμενοι μπορεί να εκτίθενται σε **επικίνδυνους παράγοντες** (καρκινογόνους, βιολογικούς παράγοντες, βενζόλιο κ.λπ.), ο εργοδότης πρέπει **να απασχολεί και ΓΕ**.

Διαβούλευση με τους εργαζόμενους για θέματα υγείας και ασφάλειας

Ο εργοδότης οφείλει να συζητά με τους εργαζόμενους και ειδικότερα με τους εκπροσώπους τους, για θέματα ΥΑΕ. Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν μέχρι 2 εκπροσώπους σε θέματα ΥΑΕ σε επιχειρήσεις με προσωπικό από 20 μέχρι 50 άτομα και 1 εκπρόσωπο σε επιχειρήσεις με προσωπικό κάτω από 20 άτομα. Οι εργαζόμενοι επιχειρήσεων με προσωπικό περισσότερο από 50 άτομα μπορούν να εκλέγουν Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ).

Κύρια αρμοδιότητα των εκπροσώπων ΥΑΕ και της ΕΥΑΕ είναι να μελετούν τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, να προτείνουν μέτρα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος εργασίας, να παρακολουθούν την τήρηση των μέτρων για την ασφάλεια και την υγεία και να συμβάλουν στην εφαρμογή τους από τους εργαζόμενους.

Κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στα κομμωτήρια

Κίνδυνοι από τις κτηριακές δομές

Κίνδυνοι ολίσθησης - πτώσης

Η κακή κατάσταση στα δάπεδα και στις σκάλες, η ύπαρξη εμποδίων και άλλες πηγές κινδύνου, μπορεί να οδηγήσουν στο να γλιστρήσει ο εργαζόμενος ή να σκοντάψει, με αποτέλεσμα τον πιθανό τραυματισμό του.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Δάπεδα ή σκαλοπάτια από μη αντιολισθητικό υλικό, συσσωρευμένα νερά.
- ⊗ Δάπεδα με κλίση ή ασυνέχειες (π.χ. σκαλοπάτια, φθορές), διάφορα εμπόδια (εξοπλισμός, αντικείμενα, έπιπλα) που εμποδίζουν την κίνηση των εργαζομένων και των πελατών.
- ⊗ Τρίχες στο δάπεδο.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Τοποθέτηση αντιολισθητικού υλικού/ταινιών στα δάπεδα και τα σκαλοπάτια, ή αντικατάστασή τους -αν υπάρχει δυνατότητα-, τακτικός έλεγχος και άμεση αποκατάσταση επικίνδυνων σημείων.
- ☑ Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να φορούν κατάλληλα παπούτσια που να μην γλιστρούν.
- ☑ Τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης και απομόνωση του χώρου όταν υπάρχουν επικίνδυνα σημεία, μέχρι να αποκατασταθούν και όταν πραγματοποιούνται εργασίες καθαρισμού των δαπέδων, μέχρι να στεγνώσουν.
- ☑ Απομάκρυνση εμποδίων από τη σκάλα, τους διαδρόμους κυκλοφορίας και τις οδεύσεις διαφυγής.
- ☑ Ύπαρξη οδηγιών ασφαλούς καθαρισμού δαπέδων με χρήση ηλεκτρικής σκούπας ή βρεγμένου πανιού.

Κίνδυνοι από αιχμηρές άκρες - πρόσκρουση

Στον χώρο εργασίας μπορεί να υπάρχουν επικίνδυνα σημεία στον εξοπλισμό και την επίπλωση, με ενδεχόμενο κίνδυνο τραυματισμού των εργαζομένων και μυοσκελετικής καταπόνησης.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Περιορισμένος χώρος κίνησης και εργασίας, επικίνδυνα σημεία (π.χ. αιχμηρές άκρες, φθορές στα έπιπλα, ανεμιστήρες και φωτιστικά που βρίσκονται στον χώρο κίνησης των ανθρώπων κ.λπ.).
- ⊗ Γυάλινες επιφάνειες που δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας ή δεν διαθέτουν κατάλληλη σήμανση προειδοποίησης.
- ⊗ Πραγματοποίηση τεχνικών εργασιών σε κοντινή απόσταση από γυάλινες επιφάνειες.
- ⊗ Κακή λειτουργία των συρόμενων θυρών.
- ⊗ Παράθυρα σε κακή κατάσταση.
- ⊗ Το άνοιγμα των ντουλαπιών εμποδίζει τους διαδρόμους κυκλοφορίας, τα ντουλάπια και τα συρτάρια παραμένουν ανοιχτά.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Διατήρηση μόνο των απαραίτητων ποσοτήτων προϊόντων στον χώρο εργασίας, τοποθέτηση των υπόλοιπων σε κατάλληλο αποθηκευτικό χώρο.
- ☑ Διερεύνηση δυνατότητας αλλαγής θέσης του εξοπλισμού και τροποποίησης των χώρων ώστε να μην δημιουργούνται κίνδυνοι τραυματισμού.
- ☑ Τοποθέτηση προστατευτικών στα επικίνδυνα σημεία. Κατάλληλη σήμανση. Άμεση αποκατάσταση βλαβών.
- ☑ Αντικατάσταση γυάλινων επιφανειών με γυαλί ασφαλείας. Τοποθέτηση θέσεων εργασίας μακριά από γυάλινες επιφάνειες, εάν αυτό είναι εφικτό. Τοποθέτηση σήμανσης στις γυάλινες επιφάνειες στο ύψος των ματιών. Απαγόρευση διεξαγωγής τεχνικών εργασιών κοντά σε γυάλινες επιφάνειες κατά τις εργάσιμες ώρες, σήμανση, τοποθέτηση περιφραγμάτων. Έλεγχος - συντήρηση γυάλινων επιφανειών με βάση τις προδιαγραφές του κατασκευαστή.
- ☑ Διερεύνηση δυνατότητας μετατόπισης των ντουλαπιών μακριά από τους διαδρόμους κυκλοφορίας. Προσεκτικές κινήσεις και κατάλληλη σήμανση προειδοποίησης, αν αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί. Ασφάλιση συρταριών από πτώση. Άμεσο κλείσιμο των ντουλαπιών και των συρταριών αμέσως μετά την εργασία.

Κίνδυνοι από πτώσεις υλικών

Για την προστασία των εργαζομένων και των πελατών από πτώση αντικειμένων θα πρέπει να διασφαλίζεται η σωστή στερέωση και η κατάλληλη αποθήκευση των προϊόντων, του εξοπλισμού κ.λπ.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Τα φωτιστικά, τα κλιματιστικά, ο εξοπλισμός αποθήκευσης, τοποθέτησης ή έκθεσης προϊόντων κ.λπ. δεν είναι επαρκώς στερεωμένα.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Στερέωση επίπλων, προϊόντων και υπόλοιπου εξοπλισμού.
- ☑ Κατάλληλη εκπαίδευση εργαζομένων, προσεκτικές κινήσεις για αποφυγή πτώσης υλικών.
- ☑ Διερεύνηση δυνατότητας τροποποίησης χώρου εργασίας για ασφαλή αποθήκευση προϊόντων.
- ☑ Τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης προειδοποίησης, όπου απαιτείται.

Κίνδυνοι πτώσης από ύψος

Σε περίπτωση εργασίας σε ύψος, θα πρέπει να υπάρχουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων. Προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στα συλλογικά μέτρα.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✗ Η πρόσβαση στα παράθυρα για συντήρηση ή καθαρισμό γίνεται με δυσκολία και χωρίς μέτρα προστασίας.
- ✗ Απουσία κάγκελου προστασίας στο πατάρι.
- ✗ Οι μόνιμες σκάλες δεν είναι σταθερές και ανθεκτικές, χωρίς προστατευτικά κιγκλιδώματα.
- ✗ Χρήση φορητής σκάλας που δεν διαθέτει ειδικό μηχανισμό συγκράτησης ή χωρίς τη βοήθεια δεύτερου ατόμου.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Απομάκρυνση εμποδίων που δυσκολεύουν την πρόσβαση στα παράθυρα. Καθαρισμός και συντήρηση παραθύρων με τα κατάλληλα μέσα προστασίας από πτώση (π.χ. ταυ, σκάλες). Εκπαίδευση εργαζόμενου σε ασφαλείς πρακτικές συντήρησης και καθαρισμού παραθύρων.
- ✓ Αντικατάσταση σκάλας, όταν απαιτείται, με μία σταθερή και ανθεκτική.
- ✓ Τοποθέτηση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων, όπου απαιτείται.

- ✓ Τοποθέτηση αλυσίδας συγκράτησης στη φορητή σκάλα, αν δεν υπάρχει. Όταν χρησιμοποιείται φορητή σκάλα να υπάρχει δεύτερο άτομο για τη συγκράτησή της.

Κίνδυνοι καταπλάκωσης

Για την προστασία των εργαζομένων και των πελατών από πιθανό τραυματισμό λόγω καταπλάκωσης, πρέπει να διασφαλίζεται η στατική επάρκεια των κτηριακών εγκαταστάσεων.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Ανεπάρκεια του κτηρίου από άποψη στατικότητας - αντοχής (π.χ. μη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές αντισεισμικής προστασίας, μεταβολές στις υποδομές ή υπέρβαση ορίων αντοχής που έχουν πραγματοποιηθεί χωρίς τις απαραίτητες μελέτες και έλεγχο για την ασφάλεια κ.ά.).
- ⊗ Ανεπάρκεια αντοχής παταριού, μη αναγραφή μέγιστου επιτρεπόμενου φορτίου, υπέρβαση επιτρεπόμενου φορτίου.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Άμεσος έλεγχος του κτηρίου από τις αρμόδιες υπηρεσίες, εφόσον απαιτείται. Απαγόρευση εργασίας, αν δεν δοθεί σχετικό πιστοποιητικό ασφάλειας για τη στατικότητα - αντισεισμική θωράκιση του κτηρίου.
- ☑ Μελέτη στατικότητας και τοποθέτηση πινακίδας φορτίου στο πατάρι, εφόσον δεν υπάρχει. Να μη γίνεται ποτέ υπέρβαση του μέγιστου επιτρεπόμενου φορτίου στο πατάρι.

Φυσικοί παράγοντες

Φωτισμός

Ο φωτισμός στον χώρο εργασίας πρέπει να είναι επαρκής για την εργασία που εκτελείται. Σε διαφορετική περίπτωση υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού, κούρασης και μυοσκελετικής καταπόνησης. Ο φωτισμός σε έναν χώρο εργασίας μπορεί να είναι είτε φυσικός είτε τεχνητός.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Ανεπάρκεια, ακαταλληλότητα φωτισμού.
- ⊗ Ελλιπής έλεγχος των φωτιστικών.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Ενίσχυση φωτισμού ανάλογα με τις ανάγκες, διασφάλιση καταλληλότητας φωτισμού. Ο τεχνητός φωτισμός θα πρέπει: να είναι αντίστοιχος με την εργασία, να είναι παρόμοιος με τον φυσικό φωτισμό, να κατανέμεται σωστά, να μην θαμπώνει και να μην δημιουργεί μεγάλες αντιθέσεις. Σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 8995:2002, για τα κομμωτήρια συνιστάται φωτισμός έντασης τουλάχιστον 500 Lux.

- ☑ Προληπτική συντήρηση των φωτιστικών και αποκατάσταση πιθανών βλαβών από ειδικευμένο τεχνικό.

Θερμικό περιβάλλον

Η θερμοκρασία των χώρων εργασίας πρέπει να είναι τέτοια που να δημιουργεί συνθήκες άνεσης στους εργαζόμενους, ανάλογα με την εργασία που πραγματοποιούν. Επίσης, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα μέτρα πρόληψης της θερμικής καταπόνησης σε περιόδους υψηλών ή χαμηλών θερμοκρασιών.

Οι συσκευές και οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να είναι ασφαλείς και να ελέγχονται, διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς, ηλεκτροπληξίας ή ανάπτυξης λεγιονέλλας (μικροβίου που μπορεί να προκαλέσει βλάβη στην υγεία) π.χ. στα κλιματιστικά.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Έλλειψη εγκατάστασης κλιματισμού ή άλλων αντίστοιχων συσκευών-εγκαταστάσεων, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.
- ⊗ Απουσία εγκατάστασης θέρμανσης τους χειμερινούς μήνες, χρήση πηγών θέρμανσης με μεγάλη επικινδυνότητα (π.χ. θερμάστρες με ανοιχτή φλόγα, μη πιστοποιημένες συσκευές, σόμπες υγραερίου).
- ⊗ Ελλιπής συντήρηση των κλιματιστικών ή/και της εγκατάστασης θέρμανσης.

Η χρήση συσκευών υγραερίου και συσκευών με ανοιχτή φλόγα θα πρέπει να αποφεύγεται.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Χρήση ασφαλών συσκευών θέρμανσης εφόσον δεν υπάρχει κεντρικό σύστημα.
- ✓ Τοποθέτηση κατάλληλων κλιματιστικών.
- ✓ Αποφυγή εργασίας όταν επικρατούν ακραίες θερμοκρασίες, διαλείμματα, παροχή δροσερού νερού, ιδιαίτερη μέριμνα για ευαίσθητες ομάδες εργαζομένων.
- ✓ Συχνός καθαρισμός των κλιματιστικών και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων τους (1 φορά το χρόνο), τακτική προληπτική συντήρηση.
- ✓ Προληπτική συντήρηση – έλεγχος εγκαταστάσεων θέρμανσης σύμφωνα με τις προδιαγραφές.

Θόρυβος

Ο δυνατός θόρυβος στον χώρο εργασίας έχει σοβαρές επιδράσεις στην ακοή και προκαλεί ενοχλήσεις. Μετρώντας τον θόρυβο στον χώρο εργασίας διευκολύνεται η λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας από τις επιδράσεις στην ακοή και την ενόχληση.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Υψηλή ένταση θορύβου από τον εξοπλισμό εργασίας όπως τα σεσουάρ.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Συντήρηση εξοπλισμού, αντικατάσταση εξοπλισμού που δημιουργεί υψηλό θόρυβο.

Εξοπλισμός εργασίας - Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις Ηλεκτρική εγκατάσταση - Εξοπλισμός – Εργαλεία

Ηλεκτρική εγκατάσταση

Για την ασφαλή λειτουργία της ηλεκτρικής εγκατάστασης (ηλεκτρικός πίνακας, καλωδιώσεις, πρίζες, διακόπτες κ.λπ.), πρέπει να τηρούνται οι προδιαγραφές με βάση τη σχετική νομοθεσία και τους κανονισμούς ασφάλειας όσον αφορά στην αρχική εγκατάσταση, τη λειτουργία, την ύπαρξη συστημάτων ασφάλειας, στον έλεγχο και στη συντήρηση.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Μη συμμόρφωση ηλεκτρολογικής εγκατάστασης με τις προδιαγραφές ασφάλειας, έλλειψη αγωγού και εγκατάστασης γείωσης, απουσία αντιηλεκτροπληξιακού ρελέ, ανεπαρκής συντήρηση του εξοπλισμού.
- ⊗ Επαφή του πίνακα με υγρά, μηχανική καταπόνηση πίνακα (π.χ. όταν δεν διαθέτει πορτάκι σε καλή κατάσταση).

- ⊗ Πρίζες, διακόπτες, φics με φθορές (π.χ. ρωγμές, σπασμένα τμήματα, εκτεθειμένα καλώδια, καμένες ή σκουριασμένες επαφές κ.ά.).

- ✘ Ακατάλληλη θέση των πριζών (μη προσβάσιμες θέσεις, μακριά από τον εξοπλισμό που θα τροφοδοτήσουν, κοντά σε υγρά και μηχανικές καταπονήσεις κ.λπ.).
- ✘ Πρίζες χωρίς ακροδέκτη γείωσης, ανεπαρκής αριθμός πριζών σε κατάλληλες θέσεις, υπερφόρτωση των κυκλωμάτων με πολύπριζα, μπαλαντέζες και άλλες ιδιοκατασκευές.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Έλεγχος και πιστοποίηση ηλεκτρικής εγκατάστασης πριν την πρώτη χρήση, επανέλεγχος κάθε 7 χρόνια, συντήρηση/επέκταση/επισκευές, από αδειούχο ηλεκτρολόγο. Διατήρηση αρχείου ελέγχων.
- ☑ Τοποθέτηση αγωγού και εγκατάστασης γείωσης, τοποθέτηση αντιηλεκτροπληξιακού ρελέ με διαφορικό ρεύμα λειτουργίας $\leq 30\text{mA}$ από ειδικευμένο ηλεκτρολόγο. Το αντιηλεκτροπληξιακό ρελέ πρέπει να καλύπτει όλα τα κυκλώματα ισχυρών ρευμάτων. Τακτικός έλεγχος ορθής λειτουργίας αντιηλεκτροπληξιακού ρελέ μέσω του μπουτόν ελέγχου (test).
- ☑ Αλλαγή θέσης ή τοποθέτηση προστατευτικών (ηλεκτρολογικός πίνακας) όταν απαιτείται. Να διατηρείται πάντα σε καλή κατάσταση το πορτάκι ασφαλείας του ηλεκτρολογικού πίνακα. Εκπαίδευση εργαζομένων, απαγορεύονται οι χειρισμοί στον πίνακα με βρεγμένα χέρια.
- ☑ Διευθέτηση του χώρου ώστε τα καλώδια να είναι προστατευμένα μέσα στον τοίχο ή σε πλαστικά κανάλια. Αποφυγή όδευσης καλωδίων στο πάτωμα, εντός της διαδρομής πόρτας, εντός των διαδρόμων κυκλοφορίας, κοντά σε πηγές θερμότητας, χημικές ουσίες κ.λπ. Τοποθέτηση πριζών στεγανού τύπου κοντά σε λεκάνες, νιπτήρες, νεροχύτες κ.ά.
- ☑ Τοποθέτηση τριπολικών πριζών με ακροδέκτη γείωσης. Αποφυγή χρήσης πολύπριζων, προεκτάσεων καλωδίων. Τοποθέτηση ικανού αριθμού πριζών σε κατάλληλα σημεία ανάλογα με τις ανάγκες. Διασφάλιση πρόσβασης στις πρίζες και στους διακόπτες. Χωροθέτηση των επίπλων, των μηχανημάτων και του λοιπού εξοπλισμού στον χώρο εργασίας, ώστε να μην καλύπτουν ή εμποδίζουν την πρόσβαση στις πρίζες της ηλεκτρικής εγκατάστασης.

Ασφαλής λειτουργία του ηλεκτρικού εξοπλισμού και των εργαλείων

Για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που σχετίζονται με το ηλεκτρικό ρεύμα (ηλεκτροπληξία, πυρκαγιά κ.λπ.), ο ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές λειτουργίας και ασφάλειας, με βάση τη σχετική νομοθεσία και τους κανονισμούς. Η επιλογή των εργαλείων θα πρέπει να γίνεται με βάση αυτό το κριτήριο, ενώ όταν διαπιστώνονται φθορές θα πρέπει να αποκαθίστανται άμεσα.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ☒ Χρήση εξοπλισμού που δεν συμμορφώνεται με τις προδιαγραφές ασφαλείας, φθαρμένος ή ανεπαρκώς συντηρημένος ηλεκτρικός εξοπλισμός.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Άμεση αντικατάσταση με εξοπλισμό που να καλύπτει τις προδιαγραφές ασφαλείας (π.χ. χρήση εξοπλισμού με σήμανση CE, σήμανση για διπλή μόνωση). Η σήμανση 'CE' βεβαιώνει ότι ο εξοπλισμός συμμορφώνεται προς όλες τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Δεν πρέπει να θεωρείται ότι η συγκεκριμένη σήμανση είναι σήμα ποιότητας και ότι ο χρήστης του εξοπλισμού δεν φέρει ευθύνη σε περίπτωση μη ασφαλούς χρήσης. Επίσης, η σήμανση αυτή αναφέρεται στον εξοπλισμό όπως αυτός έχει αρχικά κατασκευαστεί. Οι τρόποι με τους οποίους ο εξοπλισμός θα εγκατασταθεί σε έναν χώρο, θα χρησιμοποιείται ή οι τυχόν παρεμβάσεις σε αυτόν, δεν καλύπτονται.

- ☑ Καθημερινός οπτικός έλεγχος του ηλεκτρικού εξοπλισμού για φθορές στο φις, το καλώδιο ή άλλα εξαρτήματα. Αποσύνδεση από την τροφοδοσία, εάν διαπιστωθεί οποιαδήποτε δυσλειτουργία και επισκευή από εξειδικευμένο τεχνικό.
- ☑ Οργάνωση διαδικασίας για τοποθέτηση ετικέτας στον εξοπλισμό στον οποίο διαπιστώνεται βλάβη έως ότου επισκευαστεί, απομάκρυνση του φθαρμένου εξοπλισμού από τη θέση εργασίας και τοποθέτησή του σε ασφαλές σημείο.
- ☑ Να αναζητούνται οι τεχνικές προδιαγραφές και οι προδιαγραφές συντήρησης του κατασκευαστή όταν δεν υπάρχουν.

Καλές πρακτικές - Ενημέρωση – Εκπαίδευση των εργαζομένων για τους κινδύνους από το ηλεκτρικό ρεύμα

Για την ασφάλεια των εργαζομένων από το ηλεκτρικό ρεύμα θα πρέπει να ακολουθούνται καλές πρακτικές κατά τη χρήση και την αποθήκευση του εξοπλισμού. Θα πρέπει ο εργοδότης να εξασφαλίζει ότι στους εργαζόμενους παρέχεται επαρκής ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τη λειτουργία της ηλεκτρικής εγκατάστασης και του εξοπλισμού – εργαλείων που χρησιμοποιούν.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Αποθήκευση ή χρήση εξοπλισμού κοντά σε νερό και άλλα υγρά.
- ⊗ Δεν γίνεται αποσύνδεση του ηλεκτρικού εξοπλισμού από την τροφοδοσία όταν δεν χρησιμοποιείται, κατά την αλλαγή αφαιρούμενων εξαρτημάτων, τον καθαρισμό και στο τέλος της ημέρας.
- ⊗ Ανεπαρκής ενημέρωση – εκπαίδευση των εργαζομένων για τους κινδύνους από το ηλεκτρικό ρεύμα και τα μέτρα προστασίας.
- ⊗ Απουσία επεξηγηματικής σήμανσης στα στοιχεία του ηλεκτρικού πίνακα, απουσία πινακίδας με οδηγίες για τον χειρισμό του αντιηλεκτροπληξιακού ρελέ σε γλώσσα κατανοητή από το προσωπικό.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Τοποθέτηση πινακίδας με οδηγίες στα Ελληνικά (ή σε οποιαδήποτε άλλη κατανοητή από το προσωπικό γλώσσα), για δοκιμή καλής λειτουργίας από τον χρήστη κοντά στο αντιηλεκτροπληξιακό ρελέ. Τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης για τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας στον χώρο εργασίας. Τοποθέτηση επεξηγηματικής σήμανσης στον ηλεκτρικό πίνακα.
- ☑ Εκπαίδευση εργαζομένων στη λειτουργία των στοιχείων του πίνακα, για τους κινδύνους από τον ηλεκτρικό εξοπλισμό και την ασφαλή χρήση του, σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.
- ☑ Αποθήκευση του ηλεκτρικού εξοπλισμού σε ασφαλές σημείο, μακριά από νερό ή άλλα υγρά.
- ☑ Αποσύνδεση ηλεκτρικού εξοπλισμού από την τροφοδοσία όταν δεν χρησιμοποιείται, κατά την αλλαγή αφαιρούμενων εξαρτημάτων, τον καθαρισμό κ.ά. Ο εξοπλισμός πρέπει να τίθεται στη θέση off όταν δεν χρησιμοποιείται.
- ☑ Χειρισμός ηλεκτρικών συσκευών και εργαλείων με στεγνά χέρια και σε απόσταση από βρύσες, νεροχύτες κ.ά.

Θερμοσίφωνα

Στα περισσότερα κομμωτήρια υπάρχει θερμοσίφωνα για την παροχή ζεστού νερού. Όταν δεν πληρούνται οι προδιαγραφές ασφάλειας υπάρχει κίνδυνος διαρροής ηλεκτρικού ρεύματος, ηλεκτροπληξίας ή έκρηξης με συνέπεια τον τραυματισμό των εργαζομένων και των πελατών.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✗ Μη συμμόρφωση του θερμοσίφωνα με τις προδιαγραφές ασφαλείας.
- ✗ Ελλιπής έλεγχος- συντήρηση του θερμοσίφωνα.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού με σήμανση CE, διασφάλιση ότι πληρούνται οι προδιαγραφές ασφαλείας (π.χ. ύπαρξης γείωσης στο κέλυφος του θερμοσίφωνα, ύπαρξη βαλβίδας ασφαλείας - αντεπίστροφου στην είσοδο του κρύου νερού, προστασία ηλεκτρικών συνδέσεων από επαφή ή εισροή νερού κ.ά.).
- ✓ Τακτικός έλεγχος - συντήρηση από αδειούχους τεχνίτες (ηλεκτρολόγο, υδραυλικό) σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κατασκευαστή. Διατήρηση αρχείου ελέγχων.

Εξοπλισμός με αιχμηρές ή/και θερμές επιφάνειες

Στα κομμωτήρια χρησιμοποιείται εξοπλισμός που μπορεί να έχει αιχμηρές άκρες ή επιφάνειες (π.χ. ψαλίδια), όπως επίσης εξοπλισμός με θερμές επιφάνειες (π.χ. ηλεκτρικό ψαλίδι). Η κακή κατάσταση του εξοπλισμού και οι κακές πρακτικές εργασίας μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμό των εργαζομένων (από αιχμηρή επιφάνεια, έγκαυμα κ.ά.).

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✗ Χρήση ελλιπώς συντηρημένων εργαλείων.
- ✗ Κακή αποθήκευση αιχμηρών αντικειμένων, βιαστικές κινήσεις και κακές πρακτικές εργασίας.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Τακτικός έλεγχος - προληπτική συντήρηση εργαλείων, αντικατάσταση αυτών, αν δεν επαρκεί η συντήρηση για τη σωστή λειτουργία τους.
- ✓ Άμεση απομάκρυνση από τη θέση εργασίας και ασφαλής αποθήκευση των αιχμηρών εργαλείων (κατάλληλη προστασία αιχμηρών επιφανειών, κατάλληλος χώρος αποθήκευσης), όταν αυτά δεν χρησιμοποιούνται.
- ✓ Άμεση παύση εργασιών όταν υπάρχει υπερθέρμανση εργαλείων-εξοπλισμού. Έλεγχος εξοπλισμού για πιθανή βλάβη και άμεση αποκατάσταση από ειδικευμένο τεχνικό.
- ✓ Εκπαίδευση εργαζομένων, προσεκτικές κινήσεις κατά τη χρήση εξοπλισμού. Να δίνονται σαφείς οδηγίες και να εφαρμόζονται μέτρα προστασίας (π.χ. χρήση εργαλείων μόνο για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται). Να μην αποσπάται η προσοχή του εργαζόμενου κατά τη διάρκεια της εργασίας του. Αποφυγή επαφής των χεριών με θερμές επιφάνειες εργαλείων.

Χημικοί παράγοντες - Εργασία σε επαφή με νερό

Προϊόντα κομμωτηρίου

Στον χώρο του κομμωτηρίου χρησιμοποιούνται προϊόντα βαφής, ξανοίγματος μαλλιών, σαμπουάν κ.ά. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να περιέχουν ουσίες επικίνδυνες για την υγεία των εργαζομένων.

Ανάλογα με την περιεκτικότητα κάθε προϊόντος σε επικίνδυνες ουσίες, τον χρόνο έκθεσης των εργαζομένων και των πελατών και το αν λαμβάνονται μέτρα προστασίας ή όχι κατά τη χρήση των προϊόντων αυτών, μπορεί να υπάρξουν επιπτώσεις στην υγεία τους (αλλεργικές αντιδράσεις, ανάπτυξη επαγγελματικών ασθενειών κ.λπ.).

Ο Κανονισμός 1223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 2009 για τα καλλυντικά, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη εφαρμογή από τις 11/07/2013, απαγορεύει τη χρήση ουσιών που έχουν ταξινομηθεί ως καρκινογόνες, μεταλλαξιογόνες ή τοξικές για την αναπαραγωγή, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων. Μπορεί ωστόσο, στα προϊόντα να περιέχονται ουσίες που είναι ερεθιστικές, δημιουργούν κινδύνους δερματίτιδας, αναπνευστικών προβλημάτων κ.ά. ή και να αυξάνουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς γιατί είναι οξειδωτικές.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Χρήση προϊόντων που δεν είναι εγκεκριμένα από τον ΕΟΦ και δεν πληρούν τις προδιαγραφές της νομοθεσίας για την προστασία της υγείας εργαζομένων και καταναλωτών.
- ⊗ Χρήση προϊόντων που περιέχουν ουσίες που μπορεί να προκαλέσουν καρκίνο, π.χ. formaldehyde, CI Acid Orange 3, HC Blue No. 1, HC Blue No. 2, HC Red No. 3, HC Yellow No. 4, 2-Amino-4-nitrophenol, 2-Amino-5-nitrophenol, 1,4-Diamino-2-nitrobenzene (2-Nitro-para-phenylenediamine), p-toluenediamine, D & C Red No. 9., hydroquinone κ.ά.

- ❌ Κακές πρακτικές εργασίας και απόρριψης απορριμμάτων που αυξάνουν την έκθεση των εργαζομένων στις επικίνδυνες ουσίες.
- ❌ Ελλιπής εξαερισμός του χώρου που αυξάνει τη συγκέντρωση των χημικών ουσιών στον αέρα.

Μέτρα πρόληψης

- ✅ Βασικό κριτήριο επιλογής των προϊόντων για κάθε εργασία πρέπει να είναι η επικινδυνότητα του προϊόντος για τον εργαζόμενο και τον πελάτη. Πρέπει να υπάρχει συνεχής μέριμνα από τον εργοδότη για την επιλογή των λιγότερο επικίνδυνων προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά. Πληροφορίες για την επικινδυνότητα των προϊόντων βρίσκονται, είτε στη συσκευασία (ετικέτα), είτε στις οδηγίες χρήσης.
- ✅ Στον περιέκτη (δοχείο συσκευασίας) ή στο κουτί συσκευασίας των καλλυντικών προϊόντων, θα πρέπει να αναγράφονται μεταξύ άλλων, με ανεξίτηλους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, τα παρακάτω στοιχεία: οι ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του προϊόντος, καθώς και οι προφυλάξεις και οι ενδείξεις σχετικά με τα ειδικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τα καλλυντικά προϊόντα, τα οποία προορίζονται για επαγγελματική χρήση. Για πρόσθετες πληροφορίες, μπορεί να απευθύνεται κανείς είτε στο Υπεύθυνο Πρόσωπο που έχει οριστεί για το προϊόν (τα στοιχεία του οποίου θα πρέπει να αναγράφονται στη συσκευασία του προϊόντος), είτε στον ΕΟΦ.

- ☑ Χρήση κατάλληλων Μέσων Ατομικής Προστασίας (π.χ. γάντια, ποδιά).
- ☑ Μέριμνα για στοχευμένο ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, αν απαιτείται.
- ☑ Ενημέρωση – εκπαίδευση εργαζομένων για τους κινδύνους από τους χημικούς παράγοντες με βάση την εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου και λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που αναφέρονται στις ετικέτες και τις οδηγίες χρήσης.
- ☑ Τήρηση καλών πρακτικών όσον αφορά στην ασφαλή αποθήκευση των προϊόντων. Ασφαλής απόρριψη σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης και την ετικέτα των προϊόντων.
- ☑ Οι συσκευασίες των προϊόντων που πρόκειται να επαναχρησιμοποιηθούν να κλείνουν αμέσως μετά τη χρήση. Η ανάμιξη των προϊόντων να γίνεται σε ξεχωριστό ειδικά διαμορφωμένο χώρο, που αερίζεται επαρκώς. Ενίσχυση αερισμού, εφόσον απαιτείται.
- ☑ Να γίνονται μετρήσεις της συγκέντρωσης κάποιων χημικών ουσιών (που εμπεριέχονται στα σκευάσματα) στον αέρα του χώρου εργασίας. Η συγκέντρωση μιας χημικής ουσίας στον αέρα των χώρων εργασίας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει ποτέ ένα όριο, γιατί διαφορετικά απειλείται η υγεία των εργαζομένων. Το όριο αυτό ονομάζεται Οριακή Τιμή Έκθεσης (ΟΤΕ). Αν η συγκέντρωση που μετρήθηκε υπερβαίνει κάποιες ΟΤΕ που ορίζονται από τη νομοθεσία, θα πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα (π.χ. καλύτερος εξαερισμός, αποθήκευση των σκευασμάτων σε ειδικό χώρο κ.ά.).
- ☑ Να γίνονται οι εργασίες με προσεκτικές κινήσεις και από κατάλληλη απόσταση. Να μην φορούν οι εργαζόμενοι κοσμήματα εν ώρα εργασίας και ιδιαίτερα αυτά που περιέχουν νικέλιο. Η πλύση των πετσετών να γίνεται ξεχωριστά από άλλα ρούχα, ακολουθώντας τις κατάλληλες οδηγίες ανάλογα με τα χρησιμοποιούμενα προϊόντα.
- ☑ Κατάλληλη σήμανση στους χώρους εργασίας.
- ☑ Ύπαρξη οδηγιών ασφαλούς καθαρισμού δαπέδων με χρήση ηλεκτρικής σκούπας ή βρεγμένου πανιού και επίβλεψη για την εφαρμογή τους.

Εργασία σε επαφή με νερό

Στο κομμωτήριο οι εργαζόμενοι έρχονται συχνά σε επαφή με νερό κατά τη διάρκεια του λουσίματος και άλλων εργασιών.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✘ Η συχνή επαφή με νερό και σαμπουάν κατά τη διάρκεια εργασιών όπως το λούσιμο, μπορεί να προκαλέσει δερματίτιδα.

- ✘ Η εναλλαγή κρύου και ζεστού νερού έχει επιπτώσεις στο δέρμα.

Μέτρα πρόληψης

- ✓ Αποφυγή συχνής επαφής με νερό-σαμπουάν (διαλλείματα, εναλλαγή καθηκόντων).
- ✓ Χρήση κατάλληλων γαντιών προστασίας και προστατευτικής κρέμας.

- ✓ Αποφυγή εναλλαγής κρύου - ζεστού νερού σε επαφή με το δέρμα. Διερεύνηση εναλλακτικού τρόπου ελέγχου της θερμοκρασίας του νερού (π.χ. θερμόμετρο).

Εξαερισμός

Για τη διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα της συγκέντρωσης των χημικών ουσιών στον αέρα του εργασιακού χώρου και γενικότερα για την επάρκεια λήψης οξυγόνου από τους εργαζόμενους, θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τον κατάλληλο αερισμό του χώρου.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✘ Ύπαρξη υποκειμενικών ενδείξεων κακού αερισμού (π.χ. οι έντονες οσμές διαρκούν αρκετό χρονικό διάστημα, είναι αντιληπτές από απόσταση, με το άνοιγμα του κομμωτηρίου το πρωί / στην αρχή της βάρδιας παραμένουν οσμές, οι τοίχοι ή τα τζάμια είναι θαμπά, γίνονται παράπονα από πελάτες).
- ✘ Απουσία μηχανικού (ανεμιστήρες) ή άλλου συστήματος τεχνητού εξαερισμού, κακή συντήρηση ή ελλιπής λειτουργία του συστήματος εξαερισμού.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Διερεύνηση δυνατότητας τοποθέτησης συστήματος τεχνητού εξαερισμού ή ενίσχυση υπάρχοντων συστημάτων. Συνεχής λειτουργία συστήματος εξαερισμού όταν απαιτείται (π.χ. εργασίες βαφής, αποχρωματισμού). Διερεύνηση δυνατότητας διάνοιξης αντιδιαμετρικών ανοιγμάτων φυσικού εξαερισμού, εφόσον απαιτείται.
- ☑ Τακτικός καθαρισμός και συντήρηση με βάση τις προδιαγραφές από εξειδικευμένο προσωπικό.

Άλλες εγκαταστάσεις και εξοπλισμός – Μέσα Ατομικής Προστασίας

Ορισμένες εγκαταστάσεις και εξοπλισμός μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη των κινδύνων έκθεσης σε χημικές ουσίες. Επίσης, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να φορούν κατάλληλα Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ).

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Απουσία χώρου αποθήκευσης ενδυμάτων και προσωπικών αντικειμένων των εργαζομένων.
- ⊗ Οι εργαζόμενοι γευματίζουν σε χώρο όπου μπορεί να εκτεθούν σε επικίνδυνες ουσίες.
- ⊗ Απουσία βοηθητικού εξοπλισμού πλύσης ματιών.
- ⊗ Απουσία ή ακατάλληλα ΜΑΠ με κίνδυνο δερματίτιδας ή άλλων προβλημάτων υγείας από την έκθεση των εργαζομένων σε χημικούς παράγοντες.

- ⊗ Ελλιπής εκπαίδευση – ενημέρωση εργαζομένων.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Για την αποφυγή μεταφοράς επικίνδυνων χημικών ουσιών εκτός του χώρου εργασίας, συνιστάται οι εργαζόμενοι να φορούν διαφορετικά ενδύματα όταν εργάζονται. Επίσης, για αποφυγή πρόκλησης δερματικών βλαβών, συνιστάται η αποφυγή κοσμημάτων εν ώρα εργασίας. Πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα ασφαλούς αποθήκευσης των ενδυμάτων και των προσωπικών αντικειμένων των εργαζομένων.
- ☑ Σε περίπτωση επαφής των ματιών με χημικές ουσίες η ύπαρξη εγκατάστασης πλύσης ματιών ή άλλου εξοπλισμού (π.χ. ειδικές φιάλες που περιέχουν φυσιολογικό ορό), διασφαλίζει την απομάκρυνσή τους και έτσι περιορίζει τον κίνδυνο τραυματισμού από οξεία έκθεση. Θα πρέπει να δίνονται κατάλληλες οδηγίες χρήσης στο προσωπικό.

☑ Οι εργαζόμενοι να γευματίζουν σε κατάλληλο χώρο μακριά από επικίνδυνες ουσίες. Αυστηρή τήρηση κανόνων υγιεινής και πρόληψης έκθεσης σε επικίνδυνες ουσίες.

☑ Αποφυγή επαφής του δέρματος με προϊόντα όπως βαφές, προϊόντα αποχρωματισμού, περμανάντ κ.λπ. Ενημέρωση - εκπαίδευση των εργαζομένων.

☑ Χρήση κατάλληλων γαντιών κατά το λούσιμο. Γενικότερα, προτιμάται η χρήση γαντιών νιτριλίου μιας χρήσης, τα οποία θεωρούνται πιο εύχρηστα και δεν περιέχουν πούδρα που μπορεί να προκαλέσει αλλεργία.

☑ Χρήση κατάλληλων γαντιών προστασίας κατά τη διάρκεια εργασιών όπως βαφές, περμανάντ κ.λπ. Γενικότερα, προτιμάται η χρήση γαντιών νιτριλίου μιας χρήσης, τα οποία θεωρούνται πιο εύχρηστα και δεν περιέχουν πούδρα που μπορεί να προκαλέσει αλλεργία.

☑ Η απομάκρυνση των γαντιών να γίνεται με κατάλληλες κινήσεις ώστε να μην έρθει σε επαφή το δέρμα με την εξωτερική πλευρά.

☑ Χρήση προστατευτικής ποδιάς.

☑ Παροχή σε κάθε εργαζόμενο χωριστά, ΜΑΠ.

☑ Καθαρισμός χεριών με σαπούνι με ουδέτερο pH και μεγάλη λιπαρότητα, αποφυγή χρήσης σαμπουάν για το πλύσιμο των χεριών, στέγνωμα με απαλό ταμπονάρισμα σε καθαρή πετσέτα, αποφυγή τριψίματος του δέρματος πάνω στην πετσέτα.

☑ Καθημερινή χρήση ειδικής προστατευτικής κρέμας χεριών πριν την έναρξη των εργασιών και κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ενημέρωση - εκπαίδευση εργαζομένων για τον κατάλληλο τρόπο επάλειψης.

Έκτακτες καταστάσεις κινδύνου - Πυροπροστασία

Προληπτικά μέτρα - Πιστοποιητικό Πυροπροστασίας - Μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας

Για την αποφυγή έναρξης και επέκτασης μιας φωτιάς, αλλά και για την κατάσβεσή της, πρέπει να εμποδιστεί η συνύπαρξη τριών παραγόντων: καύσιμης ύλης, κατάλληλης θερμοκρασίας (ανάλογα με την καύσιμη ύλη) και οξυγόνου. Οι παράγοντες αυτοί αποτελούν το λεγόμενο «*τρίγωνο της φωτιάς*». Συνήθως απαιτείται η ύπαρξη μιας εξωτερικής πηγής ανάφλεξης, ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι συνθήκες θερμοκρασίας και το είδος του καύσιμου υλικού οδηγούν σε αυτανάφλεξή του.

Σε ένα κομμωτήριο υπάρχουν και οι τρεις παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν στο «*τρίγωνο της φωτιάς*». Υπάρχει οξυγόνο, καύσιμα υλικά (π.χ. εύφλεκτα προϊόντα που χρησιμοποιούνται, εξοπλισμός εργασίας, έπιπλα κ.λπ.) και τέλος μπορεί να υπάρχουν διάφορες πηγές θερμότητας-ανάφλεξης (π.χ. γυμνές φλόγες, κάπνισμα ή υπολείμματα καπνίσματος, βραχυκύκλωμα σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, θερμές επιφάνειες, όπως θερμαντικά σώματα και στοιχεία του εξοπλισμού όπως των σεσουάρ και των ηλεκτρικών ψαλιδιών, πυρκαγιές από τον εξωτερικό χώρο κ.λπ.).

Για την πρόληψη των κινδύνων πυρκαγιάς - έκρηξης πρέπει να ακολουθούνται κανόνες ασφαλείας κατά την αποθήκευση και τη χρήση εύφλεκτων υλικών, καθώς και τη διαχείριση των πηγών θερμότητας - ανάφλεξης.

Ο εργοδότης πρέπει να διασφαλίσει ότι θα υπάρχει εγκεκριμένο πιστοποιητικό πυροπροστασίας, εφόσον απαιτείται από τη σχετική νομοθεσία.

Για την αντιμετώπιση της πυρκαγιάς θα πρέπει να υπάρχουν -ανάλογα με τη χρήση του κτηρίου- κατάλληλα μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας. Το είδος των μέσων που απαιτούνται (πυροσβεστήρες, πυροσβεστική φωλιά, συναγερμός, πυρανίχνευση, βοηθητικά εργαλεία) και ο αριθμός τους καθορίζονται σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς.

Κάθε αλλαγή στη διαμόρφωση του χώρου (εσωτερικές διαρρυθμίσεις, πατάκια, επεκτάσεις) και στις δραστηριότητες (π.χ. χρήση και αποθήκευση νέων υλικών), θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να τροποποιούνται ανάλογα τα μέτρα πυροπροστασίας.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✘ Κακές πρακτικές εργασίας – αποθήκευσης εύφλεκτων προϊόντων, ελλιπής αερισμός του χώρου, ανεπαρκής έλεγχος πηγών ανάφλεξης (π.χ. κάπνισμα).
- ✘ Ελλιπής συντήρηση συσκευών – συστημάτων – εγκαταστάσεων, χρήση ανασφαλών πηγών για θέρμανση.
- ✘ Ελλιπή μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας (ελλιπής αριθμός, κακή κατάσταση, ελλιπής συντήρηση).

- ✘ Έλλειψη σήμανσης και δυσκολία πρόσβασης στα σημεία ενεργοποίησης του συναγερμού ή στα πυροσβεστικά μέσα (μόνιμα, φορητά).

Η πυροσβεστική φωλιά δεν είναι εύκολα προσβάσιμη (δεξιά) και δεν υπάρχει σήμανση.

- ✘ Ελλιπής ενημέρωση - εκπαίδευση προσωπικού για τους κινδύνους πυρκαγιάς - έκρηξης.

Μέτρα πρόληψης

- ✔ Διασφάλιση ότι τηρούνται οι προδιαγραφές των κανονισμών πυροπροστασίας.
- ✔ Έλεγχος - συντήρηση πυροσβεστήρων και συστημάτων ενεργητικής πυροπροστασίας με βάση τις προδιαγραφές της νομοθεσίας. Πραγματοποίηση «οπτικού ελέγχου» των πυροσβεστήρων από τον ιδιοκτήτη τουλάχιστον κάθε μήνα, όσον αφορά στην καλή κατάσταση σύμφωνα με τις οδηγίες λειτουργίας τους (π.χ. έλεγχος μανομέτρου πίεσης), στο σημείο τοποθέτησής τους, τον έλεγχο για εμφανή σημεία κακώσεων κ.λπ. Προμήθεια - θεώρηση βιβλίου συντήρησης του πυροσβεστικού εξοπλισμού.
- ✔ Καθημερινός έλεγχος για διασφάλιση προσβασιμότητας στον πυροσβεστικό εξοπλισμό. Κατάλληλη σήμανση πυροσβεστικού εξοπλισμού. Οι πυροσβεστήρες να τοποθετούνται σε προσιτά σημεία, κατά προτίμηση κοντά στις σκάλες και τις εξόδους.

Σήμανση πυροσβεστήρων

- ✔ Προμήθεια βοηθητικού εξοπλισμού ανάλογα με τις ανάγκες (δύσφλεκτα κουβέρτα, μάσκες κ.λπ.).
- ✔ Ενημέρωση - εκπαίδευση εργαζομένων σύμφωνα με τις ετικέτες και τις οδηγίες χρήσης των προϊόντων που χρησιμοποιούνται στο κομμωτήριο.

- ✓ **Αποθήκευση:** Τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται, να αποθηκεύονται σε κατάλληλους χώρους μακριά από τις θέσεις εργασίας. Να υπάρχει μέριμνα για αποθήκευση μικρού αριθμού προϊόντων, όσο αυτό είναι εφικτό. Η ύπαρξη όσο το δυνατόν μικρότερης ποσότητας εύφλεκτων προϊόντων στον χώρο εργασίας μειώνει τις πιθανότητες επέκτασης μιας μικρής εστίας φωτιάς και την έντασή της. Τα εύφλεκτα υλικά πρέπει να βρίσκονται/αποθηκεύονται μακριά από πηγές θερμότητας. Μια καλή πρακτική είναι η αποθήκευση των εύφλεκτων προϊόντων σε πυράντοχα ντουλάπια, προκειμένου να μειώνεται ο κίνδυνος άμεσης επέκτασης φωτιάς σε περίπτωση εκδήλωσής της.

- ✓ **Διευθέτηση χώρου αποθήκευσης** με βάση τις ιδιότητες των προϊόντων (βλ. ετικέτα και οδηγίες χρήσης). Τα προϊόντα που περιέχουν οξειδωτικές ουσίες (π.χ. οξυζενέ) πρέπει να αποθηκεύονται σε ξεχωριστό χώρο από άλλα εύφλεκτα υλικά. Το οξυζενέ είναι οξειδωτικό υλικό και ενισχύει τη διαδικασία της καύσης εύφλεκτων υλικών.

- ✓ **Ύπαρξη και εφαρμογή οδηγιών ασφαλούς απόρριψης άδειων δοχείων υπό πίεση.** Άδεια δοχεία (π.χ. από βαφές μαλλιών, λακ κ.λπ.) που δεν έχουν ακόμα απομακρυνθεί, θα πρέπει να βρίσκονται σε θέσεις ασφαλείς από άποψη μετάδοσης τυχόν πυρκαγιάς. Ακόμα και οι άδειες συσκευασίες περιέχουν υπολείμματα εύφλεκτων υλικών. Ειδικότερα, ο κίνδυνος αφορά άδειες φιάλες υπό πίεση (π.χ. λακ). Σε περίπτωση που αυτά εκτεθούν στον ήλιο δημιουργείται κίνδυνος πυρκαγιάς - έκρηξης.

- ✓ **Ενίσχυση εξαερισμού στον χώρο αποθήκευσης** για μείωση της πιθανότητας δημιουργίας εύφλεκτης ατμόσφαιρας.

- ✓ **Έλεγχος πηγών ανάφλεξης – θερμότητας.** Εφόσον χρησιμοποιούνται οικιακές συσκευές (π.χ. τοστιέρες, καφετιέρες κ.λπ.), αυτές πρέπει να βρίσκονται σε ξεχωριστό χώρο από αυτόν όπου αποθηκεύονται ή χρησιμοποιούνται εύφλεκτα προϊόντα. Εξοπλισμός/εγκαταστάσεις (ηλεκτρικές, θερμικές κ.ά.) θα πρέπει να τίθενται εκτός λειτουργίας όταν δεν χρησιμοποιούνται. Η λειτουργία θερμικών και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων εκτός των ωρών εργασίας αυξάνει τους κινδύνους βραχυκυκλώματος ή δημιουργίας προϋποθέσεων έναρξης πυρκαγιάς και έκρηξης ενώ, ταυτόχρονα, δεν υπάρχει η δυνατότητα άμεσης επέμβασης για την αντιμετώπιή τους.

- ✓ **Ύπαρξη και εφαρμογή οδηγιών καθαρισμού** όλων των χώρων. Η διασφάλιση της γενικής καθαριότητας του χώρου μειώνει την πιθανότητα έναρξης και επέκτασης μιας πυρκαγιάς.

- ✓ Χρήση – συντήρηση συσκευών και εξοπλισμού σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή και τη νομοθεσία. Για τις οικιακές συσκευές θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αντίστοιχα μέτρα που προβλέπονται για τα υπόλοιπα εργαλεία και συσκευές (οδηγίες χρήσης και συντήρησης με βάση τις προδιαγραφές, προληπτική συντήρηση και

τακτικός έλεγχος από ειδικευμένο προσωπικό κ.λπ.). Χρήση συσκευών σε ξεχωριστό χώρο από τον χώρο εργασίας, μακριά από εύφλεκτα υλικά. Διερεύνηση δυνατότητας υποκατάστασης με ασφαλέστερες συσκευές. Η χρήση συσκευών που λειτουργούν με υγραέριο ή συσκευών θέρμανσης ανοιχτής φλόγας θα πρέπει να αποφεύγεται, διότι αυξάνει τους κινδύνους πυρκαγιάς και έκρηξης.

- ✓ Τοποθέτηση σημάνσεων ανάλογα με τους κινδύνους. Η σήμανση των χώρων εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει σήματα απαγόρευσης χρήσης γυμνής φλόγας, καπνίσματος σε χώρους όπου αποθηκεύονται εύφλεκτα υλικά, σήμανση σχετικά με την καταλληλότητα ή μη χρήσης συγκεκριμένων υλικών κατάσβεσης (π.χ. απαγόρευση χρήσης νερού για κατάσβεση σε πυρκαγιά στον ηλεκτρολογικό πίνακα) κ.λπ.

- ✓ Για την καλύτερη προστασία από πυρκαγιά και έκρηξη είναι απαραίτητο να υπάρχει συνεργασία με γειτονικές επιχειρήσεις ή κατοικίες για την έγκαιρη ειδοποίηση σε περίπτωση πυρκαγιάς στον εξωτερικό χώρο της επιχείρησης.

Σχεδιασμός αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης - Οδεύσεις διαφυγής και έξοδοι κινδύνου

Σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης

Σύμφωνα με τη νομοθεσία ο εργοδότης οφείλει:

- α) να λαμβάνει όσον αφορά στις πρώτες βοήθειες, στην πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από εργαζομένους, τα αναγκαία μέτρα, τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα
- β) να οργανώνει την κατάλληλη υποδομή και να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες, προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περίθαλψης, διάσωσης και πυρασφάλειας
- γ) να ελέγχει τις εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών τακτικά, όσον αφορά στην πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

Οδεύσεις διαφυγής – Έξοδοι κινδύνου

Η ύπαρξη δυο τουλάχιστον εναλλακτικών εξόδων κινδύνου αποτελεί σημαντικό μέτρο πρόληψης σε περίπτωση έκτακτης κατάστασης. Ωστόσο, με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς για την πλειοψηφία των κομμωτηρίων που είναι μικρά καταστήματα, δεν απαιτείται δεύτερη έξοδος. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι οι κανονισμοί πυροπροστασίας επιβάλλουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τις εξόδους κινδύνου. Αν υπάρχει δυνατότητα, η διασφάλιση εναλλακτικής εξόδου κινδύνου θα συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην ενίσχυση της ασφάλειας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα με τη νομοθεσία για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, «σε περίπτωση κινδύνου όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας». Η χάραξη, οι διαστάσεις και η διευθέτηση των οδών διάσωσης και των εξόδων κινδύνου πρέπει να είναι ανάλογες με τις εγκαταστάσεις, τη χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων.

Φαρμακείο

Η ύπαρξη φαρμακείου με τα απαιτούμενα υλικά (αναφέρονται αναλυτικά στη νομοθεσία) επιτρέπει την άμεση παροχή πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος στον χώρο εργασίας και μέχρι να παρασχεθεί περαιτέρω ιατρική φροντίδα.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Απουσία σχεδίου εκτάκτων καταστάσεων με οδηγίες για κάθε σενάριο (πυρκαγιά, έκρηξη, ληστεία, σεισμός κ.λπ.), απουσία ορισμού ρόλων και αρμοδιοτήτων του προσωπικού (ομάδα έκτακτης ανάγκης) για τις έκτακτες καταστάσεις κινδύνου.
- ⊗ Ελλιπής ενημέρωση – εκπαίδευση προσωπικού για έκτακτες καταστάσεις κινδύνου.
- ⊗ Απουσία σχεδιαγράμματος διαφυγής στον χώρο εργασίας.

- ✗ Παρουσία εμποδίων στην έξοδο/στις εξόδους κινδύνου και σε οποιοδήποτε σημείο των οδών διαφυγής, η έξοδος/οι εξοδοί κινδύνου δεν ανοίγει/-ουν προς τα έξω ή είναι κλειστές/-ή με τρόπο που να μην μπορεί να τις/την ανοίξει εύκολα και αμέσως κάθε πρόσωπο που θα χρειαστεί να τις/τη χρησιμοποιήσει.
- ✗ Απουσία φωτισμού ασφαλείας, ανεπαρκής σήμανση των οδεύσεων διαφυγής και των εξόδων κινδύνου.
- ✗ Αδυναμία πρόσβασης της Πυροσβεστικής.
- ✗ Ανεπάρκεια φαρμακείου με τα κατάλληλα υλικά που προβλέπονται από τη νομοθεσία.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Κατάρτιση σχεδίου έκτακτων καταστάσεων ανάλογα με την εκτίμηση των κινδύνων (π.χ. ασφαλούς εκκένωσης, αντιμετώπισης πυρκαγιάς, σεισμού, κακόβουλων ενεργειών κ.λπ.), συμπλήρωση σχεδίου έκτακτης ανάγκης και με μέτρα για την προστασία των πελατών.
- ☑ Ορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων, δημιουργία ομάδας αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων (για τις περιπτώσεις μεγάλου αριθμού εργαζομένων).
- ☑ Ύπαρξη οδηγιών (αντιμέτωπιση πυρκαγιάς, πρώτες βοήθειες) και ανάρτηση αυτών στον χώρο εργασίας σε εμφανές σημείο, ενημέρωση πελατών με βάση τις οδηγίες, πριν την έναρξη των εργασιών, ασκήσεις ετοιμότητας – εκκένωσης.
- ☑ Τοποθέτηση κατάλληλου φωτισμού ασφαλείας, έλεγχος - συντήρησή του. Τοποθέτηση σημάτων, οδεύσεων διαφυγής και εξόδων κινδύνου.
- ☑ Κατάλληλη διευθέτηση εξόδου κινδύνου ώστε να ανοίγει προς τα έξω. Τοποθέτηση μπάρας διαφυγής σε κάθε έξοδο κινδύνου. Διασφάλιση ότι οι εξοδοί κινδύνου δεν κλειδώνονται. Διερεύνηση δυνατότητας δημιουργίας εναλλακτικής εξόδου κινδύνου, εφόσον δεν υπάρχει και εφόσον αυτό είναι εφικτό.
- ☑ Ενίσχυση μέτρων ενεργητικής πυροπροστασίας, εφόσον απαιτείται.
- ☑ Ύπαρξη σχεδιαγράμματος διαφυγής σε εμφανή σημεία. Ορισμός πρωτεύοντος και δευτερεύοντος σημείου συγκέντρωσης εκτός του χώρου εργασίας.
- ☑ Διασφάλιση εύκολης πρόσβασης της Πυροσβεστικής, εφόσον απαιτείται. Ενίσχυση μέτρων ενεργητικής πυροπροστασίας όταν δεν είναι δυνατή η τροποποίηση.
- ☑ Έλεγχος επάρκειας και καταλληλότητας υλικού φαρμακείου και αντικατάστασή του σε περίπτωση ακαταλληλότητας. Το φαρμακείο πρέπει να σημαίνεται και να είναι εύκολα προσβάσιμο.

Βιολογικοί παράγοντες - Υγιεινή χώρων εργασίας

Οι κίνδυνοι από βιολογικούς παράγοντες σχετίζονται με την τήρηση κανόνων υγιεινής, την πιθανότητα μετάδοσης ασθενειών (μεταξύ πελατών και προσωπικού) κ.ά. Τα κομμωτήρια σύμφωνα με τη νομοθεσία εντάσσονται στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών υγειονομικού ενδιαφέροντος, δηλαδή στις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες που με οποιοδήποτε τρόπο μπορεί να επηρεάσουν τη Δημόσια Υγεία (Υπ. Απ. Υ1γ/Γ.Π/οικ. 96967/2012). Σύμφωνα με την Υπ. Απόφαση Υ1γ/Γ.Π/οικ 35797/2012, όσοι απασχολούνται ή επιθυμούν να απασχοληθούν σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με πιστοποιητικό υγείας. Στο πιστοποιητικό θα βεβαιώνεται ότι ο κάτοχός του υποβλήθηκε σε ιατρικές εξετάσεις και δεν βρέθηκε να πάσχει από μεταδοτικό ή άλλο νόσημα μη συμβατό με την απασχόλησή του.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- Δεν έχουν όλοι οι εργαζόμενοι «πιστοποιητικό υγείας».
- Συσσωρευση υγρών και ακαθαρσιών σε επιφάνειες που είναι από διαπερατό υλικό.
- Δεν υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής.
- Μη τήρηση βασικών κανόνων υγιεινής (π.χ. συχνό πλύσιμο χεριών, συχνός καθαρισμός εγκαταστάσεων υγιεινής).
- Ανεπαρκής απολύμανση εργαλείων και άλλου βοηθητικού εξοπλισμού.
- Κακή συντήρηση των κλιματιστικών (κίνδυνος ανάπτυξης λεγιονέλλας).

Μέτρα πρόληψης

- Διασφάλιση κατάλληλου ιατρικού ελέγχου των εργαζομένων και ύπαρξης «πιστοποιητικού υγείας» με βάση τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.
- Τοποθέτηση αδιαπότιστου υλικού στους πάγκους.
- Διευθέτηση χώρου προκειμένου να υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής (νιπτήρες και τουαλέτες ανάλογα με τον αριθμό του προσωπικού). Συχνός καθαρισμός εγκαταστάσεων υγιεινής.

- Ενημέρωση – εκπαίδευση εργαζομένων / τήρηση κανόνων υγιεινής (π.χ. πλύσιμο χεριών μετά από κάθε εργασία).

- ☑ Διασφάλιση ύπαρξης κατάλληλου χώρου προσωρινής αποθήκευσης εργαλείων που δεν έχουν ακόμη καθαριστεί. Καθαρισμός και απολύμανση των εργαλείων. Για τα ψαλίδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν υγρά πετσετάκια απολύμανσης, αποστειρωτές κ.λπ. Οι βούρτσες και οι χτένες καθαρίζονται από τις τρίχες, πλένονται με νερό και σαπούνι και απολυμαίνονται. Επαρκής αριθμός εργαλείων (τουλάχιστον 2 σετ για κάθε πελάτη), ώστε όταν χρησιμοποιείται το ένα σετ, το άλλο να καθαρίζεται - απολυμαίνεται. Αντικατάσταση ξυραφιού μετά από κάθε πελάτη.
- ☑ Αποφυγή επαφής με μολυσμένα εργαλεία. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (γάντια).
- ☑ Να διατίθενται ξεχωριστές πετσέτες ανά πελάτη. Προσεκτικό πλύσιμο σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής.
- ☑ Συχνός καθαρισμός των κλιματιστικών και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων τους (1 φορά το χρόνο), τακτική προληπτική συντήρηση. Άμεση αποκατάσταση βλαβών.

Εργονομικοί - Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες - Οργάνωση χρόνου εργασίας

Επίπονες στάσεις εργασίας - Ακατάλληλος εξοπλισμός

Η εργονομία αφορά στην προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο. Η εργονομία λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στις ανθρώπινες ικανότητες, έχει ως στόχο τον σχεδιασμό των θέσεων εργασίας, των μεθόδων εργασίας, του εξοπλισμού και των εργαλείων, ώστε αυτά να προσαρμόζονται στον εργαζόμενο. Όταν δεν λαμβάνονται υπόψη οι αρχές της εργονομίας για τον σχεδιασμό μιας θέσης εργασίας και τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού, όπως επίσης όταν ο εργαζόμενος εργάζεται σε επίπονες στάσεις εργασίας, μπορεί να προκληθεί μυοσκελετική καταπόνηση και πιθανή μυοσκελετική πάθηση και άλλα προβλήματα υγείας (π.χ. φλεβίτιδα), καθώς και κίνδυνοι για την ασφάλεια των εργαζομένων.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Τα καθίσματα πελατών - προσωπικού δεν διαθέτουν μηχανισμό ρύθμισης ύψους.
- ⊗ Χρήση βαριών εργαλείων.
- ⊗ Ο λουτήρας δεν βρίσκεται σε κατάλληλη θέση, ο λουτήρας/κάθισμα δεν διαθέτει κατάλληλες ρυθμίσεις ύψους με αποτέλεσμα ο εργαζόμενος να υιοθετεί αφύσικες επίπονες εργασίας, όπως πλάγια κάμψη του κορμού κ.ά.
- ⊗ Επίπονες στάσεις εργασίας (π.χ. σκύψιμο, ορθοστασία, οι καρποί των εργαζομένων βρίσκονται σε απόκλιση από την ουδέτερη θέση, βραχίονες ανυψωμένοι ή μακριά από το σώμα), χρήση ψηλών τακουινιών.

Λουτήρες σε ακατάλληλη θέση.

Επίπονες στάσεις εργασίας.

Επίπνες στάσεις εργασίας.

- ✘ Εξάσκηση υπερβολικής δύναμης από τον εργαζόμενο κατά τη χρήση εξοπλισμού (π.χ. βούρτσας, ψαλιδιού κ.λπ.).

- ✘ Δεν υπάρχει επαρκής χώρος για τον εργαζόμενο, δεν αποφεύγεται η τοπική πίεση των άκρων (π.χ. πίεση των αγκώνων του εργαζόμενου), κατά τη διάρκεια εργασιών περιποίησης νυχιών).

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Αντικατάσταση εργαλείων με άλλα μικρότερου βάρους. Το βάρος των εργαλείων (π.χ. σεσουάρ) να είναι μικρότερο από 500 γρ.
- ☑ Χρήση βοηθητικών τρόλεϊ ώστε τα εργαλεία να βρίσκονται κοντά στον εργαζόμενο την ώρα της εργασίας, διασφάλιση ύπαρξης κατάλληλων πάγκων εργασίας.

- ☑ Τοποθέτηση λουτήρα ώστε ο εργαζόμενος να έχει τα χέρια του πίσω από τον πελάτη. Τροποποίηση ή αντικατάσταση εξοπλισμού λουτήρα και καθίσματος του πελάτη στο λουτήρα ώστε να υπάρχει μηχανισμός ρύθμισης ύψους, εφόσον απαιτείται. Ο εργαζόμενος να κάθεται όταν λούζει, ρυθμίζοντας κατάλληλα το ύψος του λουτήρα, ή να ανεβάζει το κάθισμα του πελάτη ώστε να είναι στο σωστό ύψος.

- ☑ Μείωση του χρόνου έκθεσης σε επίπονες στάσεις εργασίας. Καθιέρωση συχνών διαλειμμάτων. Εναλλαγή καθιστικής εργασίας και ορθοστασίας.
- ☑ Ο εργαζόμενος να κάθεται σε ειδικό ρυθμιζόμενο κάθισμα (σαν σέλα). Το κάθισμα του πελάτη πρέπει να είναι ρυθμιζόμενο (μηχανισμός ρύθμισης ύψους) και ο εργαζόμενος να το ρυθμίζει ανάλογα ώστε να μην σκύβει (το κεφάλι του πελάτη να είναι στο στήθος του εργαζόμενου).

- ☑ Αποφυγή χρήσης παπουτσιών με ψηλά τακούνια. Προτεινόμενο ύψος τακουνιών 3-5 εκ.

- ☑ Υιοθέτηση σωστών στάσεων εργασίας (π.χ. διατήρηση κατά το δυνατό της ουδέτερης στάσης).
- ☑ Χρήση εργονομικών εργαλείων (π.χ. ψαλίδια με λαβή σε απόκλιση). Επιλογή κατάλληλου εξοπλισμού (π.χ. κοφτερά ψαλίδια με κατάλληλη λαβή, σεσουάρ με εργονομική λαβή). Η σχέση μεγέθους του χεριού και της λαβής του εξοπλισμού επηρεάζει την εξάσκηση της δύναμης από τον εργαζόμενο.
- ☑ Χρήση πάγκου εργασίας σε εργασίες περιποίησης των νυχιών. Τα άκρα (π.χ. καρποί, αγκώνες) πρέπει να προστατεύονται από την τοπική πίεση κατά τις εργασίες περιποίησης νυχιών για τον περιορισμό της μυοσκελετικής καταπόνησης. Κατάλληλη διευθέτηση χώρου εργασίας / τοποθέτηση κατάλληλου προστατευτικού ή πετσέτας.
- ☑ Υιοθέτηση σωστών τεχνικών χτενίσματος που περιορίζουν την καταπόνηση (π.χ. αλλαγή της λαβής ώστε τα χέρια να είναι προς τη μεριά του/της κομμωτή/ιας και να μην υπάρχουν αποκλίσεις, να μην γίνεται η εργασία με τους βραχίονες σε απαγωγή μακριά από το σώμα, να μην σηκώνονται τα χέρια από το ύψος των ώμων).
- ☑ Εκπαίδευση προσωπικού για την επιλογή κατάλληλου εξοπλισμού ανάλογα με το είδος της εργασίας και εκπαίδευση σε πρακτικές όπου δεν ασκείται δύναμη χωρίς λόγο.

Οργάνωση χρόνου εργασίας - Εργασιακό στρες

Η κακή οργάνωση του χρόνου εργασίας (άτακτα ωράρια, υπερεργασία, φόρτος εργασίας, εντατικοποίηση, απουσία διαλλειμάτων κ.λπ.), μπορεί να οδηγήσουν σε στρες στην εργασία και προβλήματα υγείας (καρδιαγγειακά, κατάθλιψη κ.ά.) και να αυξήσουν την πιθανότητα τραυματισμού του εργαζόμενου από εργατικό ατύχημα.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ✘ Δεν υπάρχει μέριμνα για σωστή οργάνωση του χρόνου εργασίας.
- ✘ Έλλειψη τακτικών διαλλειμάτων, έντονοι ρυθμοί εργασίας, πίεση χρόνου για την εξυπηρέτηση πελατών.
- ✘ Ανεπάρκεια καθισμάτων ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να ξεκουράζονται κατά το διάλειμμα.
- ✘ Οι εργαζόμενοι αναλαμβάνουν καθήκοντα για τα οποία δεν έχουν την ειδικευση και την απαραίτητη εκπαίδευση ή οι ρόλοι τους στο κομμωτήριο δεν είναι ξεκάθαροι, με αποτέλεσμα η εργασία τους να είναι πηγή άγχους.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Ο χρόνος εργασίας θα πρέπει να οργανώνεται σωστά ώστε να περιορίζεται η εντατικοποίηση, η καταπόνηση του εργαζόμενου και η μονοτονία και να μειώνονται οι κίνδυνοι άγχους, ψυχοσωματικών διαταραχών, μη τήρησης μέτρων ασφάλειας κ.ά. Υπάρχει ειδική νομοθεσία για τον χρόνο εργασίας. Ο εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 48 ώρες, συμπεριλαμβανομένων και των υπερωριών.
- ☑ Να γίνονται τακτικά διαλλείματα. Ύπαρξη επαρκούς αριθμού καθισμάτων για τους εργαζόμενους ώστε να ξεκουράζονται όταν κάνουν διάλειμμα.
- ☑ Οργάνωση χρόνου εργασίας και καταμερισμός καθηκόντων με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι ο ρυθμός εργασίας δεν είναι έντονος. Οργάνωση των ραντεβού έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο απαραίτητος χρόνος για την ολοκλήρωση της εργασίας χωρίς πίεση χρόνου ή πιθανότητα λαθών.
- ☑ Εξασφάλιση επάρκειας προσωπικού.
- ☑ Κατανομή ξεκάθαρων ρόλων και αρμοδιοτήτων για τους εργαζόμενους. Εκτέλεση εργασίας βάσει της ειδικεισής τους. Εκπαίδευση των εργαζομένων σε νέες τεχνικές ή καθήκοντα.

Βία - Παρενόχληση

Η ελλιπής ενημέρωση για τις ενέργειες αντιμετώπισης περιστατικών βίας ή παρενόχλησης, δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους τραυματισμού και ψυχολογικών επιπτώσεων.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Οι εργαζόμενοι δεν είναι ενημερωμένοι για αντιμετώπιση περιστατικών βίας – παρενόχλησης.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Κατάλληλες οδηγίες προς τους εργαζόμενους ώστε να αντιλαμβάνονται τα πρώτα σημάδια μιας επιθετικής/βίαιης/προσβλητικής συμπεριφοράς και εκπαίδευση για τον τρόπο χειρισμού τέτοιων καταστάσεων.

Ευπαθείς ομάδες

Ως ευπαθείς ομάδες εργαζομένων θεωρούνται οι νέοι εργαζόμενοι και οι έγκυες. Η έκθεση των εγκύων σε χημικές ουσίες και άλλους παράγοντες κινδύνου (π.χ. εργονομικούς) ενέχει κινδύνους για την υγεία αυτών ή των εμβρύων, κίνδυνο αποβολών κ.ά. Οι νέοι εργαζόμενοι κινδυνεύουν περισσότερο λόγω της μικρότερης εμπειρίας σε θέματα πρόληψης. Στα κομμωτήρια πολύ συχνά οι εργαζόμενοι είναι νέοι εκπαιδευόμενοι.

Επικίνδυνες καταστάσεις / Κίνδυνοι

- ⊗ Έκθεση εγκύων σε χημικές ουσίες, επίπονες στάσεις εργασίας κ.ά.
- ⊗ Μη ύπαρξη μέριμνας για νέους εργαζόμενους.

Μέτρα πρόληψης

- ☑ Λήψη ειδικών μέτρων προστασίας των εγκύων και νέων, σύμφωνα με τη νομοθεσία (π.χ. αλλαγή καθηκόντων προκειμένου να μην εκτίθενται σε χημικές ουσίες, αποφυγή ορθοστασίας - μυοσκελετικής καταπόνησης, κατάλληλος ιατρικός έλεγχος).
- ☑ Διασφάλιση ενημέρωσης εκπαίδευσης των νέων εργαζομένων.

Αποτελέσματα αυτοψιών σε κομμωτήρια

Μεθοδολογία αυτοψιών

Στο πλαίσιο του προγράμματος υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, σε συνεργασία με τους συνδικαλιστικούς φορείς του κλάδου, την περίοδο 2013-2014 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε κομμωτήρια όλης της χώρας, τα οποία εθελοντικά δέχτηκαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Συνολικά έγινε αυτοψία σε 166 κομμωτήρια.

Διερεύνηση διαφόρων παραγόντων κινδύνου ΥΑΕ

Διερευνήθηκαν διάφοροι παράγοντες κινδύνου μέσω σχετικής λίστας ελέγχου και συγκεκριμένα συγκεντρώθηκαν στοιχεία που αφορούν σε:

- γενικά θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία
- κτηριολογικές δομές
- φυσικούς παράγοντες
- εξοπλισμό
- χημικούς παράγοντες
- έκτακτες καταστάσεις κινδύνου - πυροπροστασίας
- βιολογικούς παράγοντες – υγιεινή χώρων εργασίας
- εργονομικούς - ψυχοκοινωνικούς παράγοντες - οργάνωση χρόνου εργασίας.

Η λίστα ελέγχου βασίστηκε στο κλαδικό εργαλείο OiRA για την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου για τα κομμωτήρια που αναπτύχθηκε από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Η πλατφόρμα OiRA είναι μια εύχρηστη και δωρεάν διαδικτυακή διαδραστική εφαρμογή, η οποία αναπτύχθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) για την εκτίμηση των κινδύνων στην εργασία.

Επισημαίνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν κατέστη δυνατό κατά τη διάρκεια της αυτοψίας να τεκμηριωθεί κάθε απάντηση στη λίστα ελέγχου κινδύνων και, συνεπώς, ορισμένες απαντήσεις βασίζονταν στα αναφερόμενα του υπεύθυνου της επιχείρησης (π.χ. ύπαρξη πιστοποιητικού πυροπροστασίας, εκπαίδευση του προσωπικού, έλεγχος και συντήρηση ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων κ.ά.).

Επίσης, η διερεύνηση των κινδύνων στις επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν οι αυτοψίες αποτυπώνει την κατάσταση τη συγκεκριμένη ημέρα. Είναι πιθανό ορισμένοι κίνδυνοι να μην διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, λόγω της απουσίας κάποιων εργασιών την ημέρα αυτή.

Μεθοδολογία μετρήσεων βλαπτικών παραγόντων

Στο πλαίσιο των αυτοψιών στα κομμωτήρια διενεργήθηκαν και ποσοτικοί προσδιορισμοί βασικών φυσικών και χημικών παραγόντων (φωτισμός, θόρυβος, διοξείδιο του άνθρακα, αμμωνία, υπεροξείδιο του υδρογόνου).

Μεθοδολογία προσδιορισμού θορύβου

Για την εκτίμηση των επιπέδων του θορύβου ακολουθήθηκε η μεθοδολογία προσδιορισμού που ορίζει το Π.Δ. 149/2006 και αναφέρεται στις «Ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κίνδυνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ».

Ο προσδιορισμός του θορύβου πραγματοποιήθηκε σε σταθερές θέσεις εργασίας (στατικές δειγματοληψίες) με ηχόμετρο, όπου το μικρόφωνο τοποθετήθηκε σε ύψος 160 cm περίπου από το δάπεδο.

Το Π.Δ. 149/2006 θεσπίζει τις ακόλουθες ημερήσιες στάθμες έκθεσης (Leq) για 8ωρη επαγγελματική έκθεση με βάση τις οποίες πρέπει να αναληφθούν -με ευθύνη του εργοδότη- τεχνικά και οργανωτικά μέτρα μείωσης του θορύβου:

- α) 80 dB(A) ως Κατώτερη Τιμή Έκθεσης για Ανάληψη Δράσης
- β) 85 dB(A) ως Ανώτερη Τιμή Έκθεσης για Ανάληψη Δράσης
- γ) 87 dB(A), ως Οριακή Τιμή Έκθεσης (συνυπολογίζοντας την ηχοεξασθένηση που επιτυγχάνεται από τα μέσα ατομικής προστασίας).

Προσδιορισμός της έντασης του φωτισμού

Ο προσδιορισμός της έντασης του φωτισμού πραγματοποιήθηκε με λουξόμετρα, τα οποία είχαν εύρος μέτρησης από 0 έως 99.999 Lux.

Στην ισχύουσα νομοθεσία δεν γίνεται αναφορά σε Οριακές Τιμές Επαγγελματικής Έκθεσης, υπάρχει όμως αναφορά στο Ν. 3850/2010 σε ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί ο φωτισμός στους χώρους εργασίας. Σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 8995:2002 (τα κριτήρια του οποίου ανταποκρίνονται σε αυτά που αναφέρει ο Ν. 3850/2010), στα κομμωτήρια ο φωτισμός πρέπει να είναι τουλάχιστον 500 lux σε όλους τους χώρους. Ως εκ τούτου, η σύγκριση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων στους χώρους εργασίας έγινε με βάση αυτή την οριακή τιμή.

Προσδιορισμός του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂)

Για την εκτίμηση της ποιότητας του αέρα του χώρου του κομμωτηρίου, πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Η Αμερικανική Εταιρεία Κυβερνητικών Υγιεινολόγων Βιομηχανίας (ACGIH - American Conference of Industrial Hygienists), συσχετίζει σε σχετικό εγχειρίδιο της ("INDUSTRIAL VENTILATION" - A Manual of Recommended Practice - 25th Edition 2004), τις τιμές των συγκεντρώσεων του διοξειδίου του άνθρακα με τη δυναμική εμφάνιση περιπτώσεων φαινομένων δυσαρέσκειας που οφείλονται στην ποιότητα του εσωτερικού αέρα (βλ. πίνακα). Σύμφωνα με αυτή τη θεώρηση, οι τιμές των συγκεντρώσεων του διοξειδίου του άνθρακα από 600 ppm έως και 1000 ppm, υποδηλώνουν μια κλιμάκωση της δυσφορίας των εργαζομένων, ως προς την ποιότητα του εσωτερικού εργασιακού αέρα, από περιστασιακές περιπτώσεις εκδήλωσης δυσαρέσκειας έως και έντονης.

Παρατηρήσεις ως προς την ποιότητα του αέρα	Συγκέντρωση CO ₂ (ppm)	Σύστημα εξαερισμού Ροή αέρα / εργαζόμε- νο (m ³ /h)
Περιστασιακές περιπτώσεις δυσαρέσκειας της ποιότητας του αέρα, ιδιαίτερα όταν παρατηρείται αύξηση της θερμοκρασίας	600	59
Περισσότερη δυσαρέσκεια από την ποιότητα του αέρα	800	36
Ανεπαρκής αερισμός – Έντονα παράπονα	1000	25

Πηγή: "INDUSTRIAL VENTILATION" (A Manual of Recommended Practice – 25nd Edition 2004).

Προσδιορισμός της αμμωνίας (NH₃) και του υπεροξειδίου του υδρογόνου (H₂O₂)

Για τον προσδιορισμό της αμμωνίας (NH₃) και του υπεροξειδίου του υδρογόνου (H₂O₂) χρησιμοποιήθηκε αντλία Drager και σωληνάρια απευθείας μέτρησης Drager για την ανίχνευσή τους.

Για την αμμωνία χρησιμοποιήθηκαν σωληνάρια 5b (εύρος μετρήσεων 2,5 – 100 ppm), με τυπική απόκλιση του συστήματος 10% - 15% και για το υπεροξείδιο του υδρογόνου 0.1/a (εύρος μετρήσεων 0,1 – 3 ppm), με τυπική απόκλιση του συστήματος 10% - 15%.

Η μεθοδολογία των σωληνάρων απευθείας μέτρησης στοχεύει στον προσδιορισμό των χημικών παραγόντων, ο οποίος στηρίζεται σε χρωστική χαρακτηριστική αντίδραση για τον εξεταζόμενο παράγοντα. Ο χρωματισμός εμφανίζεται στο υλικό πλήρωσης του σωληναρίου απευθείας ανάγνωσης όταν περνάει ένας συγκεκριμένος όγκος αέρα. Με τον τρόπο αυτό εξάγονται άμεσα αποτελέσματα για τις συγκεντρώσεις του χημικού παράγοντα σε έναν εργασιακό χώρο κατά τον δεδομένο χρόνο των προσδιορισμών.

TIMEΣ (TWA) ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ACGIH, 2012 (1)	O.T.E. (2)
	αμμωνία (NH ₃)	25 ppm
υπεροξείδιο του υδρογόνου	1 ppm	1 ppm
(1) Οριακές Τιμές Έκθεσης σύμφωνα με την Αμερικανική Εταιρία Κυβερνητικών Υγιεινολόγων Βιομηχανίας (ACGIH, 2012).		
(2) Οριακές Τιμές Έκθεσης σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 90/1999.		

Βασικά συμπεράσματα από τις αυτοψίες και τις μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων

Γενικά θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία

Από τη στατιστική επεξεργασία που πραγματοποιήθηκε στα αποτελέσματα των αυτοψιών στα κομμωτήρια, προκύπτει ότι στα περισσότερα, καθήκοντα Τεχνικού Ασφάλειας (ΤΑ) ασκεί ο εργοδότης.

Ωστόσο, η ύπαρξη ΤΑ δεν επαρκεί για την πρόληψη των κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια. Τα προβλήματα που αναδείχτηκαν, όσον αφορά συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου (αναφέρονται στη συνέχεια) το επιβεβαιώνουν. Η αναγκαιότητα να υπάρξουν μεγαλύτερες προσπάθειες για την τήρηση των προβλέψεων της νομοθεσίας, ουσιαστικά και όχι τυπικά, φαίνεται και από τα χαμηλά ποσοστά τήρησης ορισμένων γενικών προβλέψεων της νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, όπως ότι:

- λιγότερα από τα μισά κομμωτήρια που συμμετείχαν στο πρόγραμμα τηρούν βιβλίο υποδείξεων του ΤΑ και του γιατρού εργασίας
- μόνο σε λίγο περισσότερα από τα μισά κομμωτήρια γίνεται διαβούλευση με τους εργαζόμενους για θέματα ΥΑΕ
- ελάχιστα κομμωτήρια τηρούν βιβλίο καταγραφής εργατικών ατυχημάτων.

Κτηριακές δομές

Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια που συμμετείχαν στην έρευνα φαίνεται πως λαμβάνονται μέτρα προστασίας από πτώση στο ίδιο επίπεδο. Πρόβλημα υπάρχει σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου φαίνεται ότι απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την προστασία από κίνδυνο ολίσθησης στις μόνιμες σκάλες.

Προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε κομμωτήρια που διαθέτουν γυάλινες επιφάνειες, δεδομένου ότι σε δύο στα πέντε κομμωτήρια, οι επιφάνειες αυτές δεν είναι κατασκευασμένες από γυαλί ασφαλείας και δεν έχουν ειδική σήμανση (στοπ).

Οι κίνδυνοι πτώσης υλικών ελέγχονται στα περισσότερα κομμωτήρια με μια σειρά μέτρων. Ωστόσο, πρέπει να ενταθούν τα μέτρα που αφορούν στα προϊόντα που χρησιμοποιούνται, αποθηκεύονται ή εκτίθενται στον χώρο εργασίας, ώστε να ασφαλιζονται για κίνδυνο πτώσης.

Επίσης, πρέπει να δοθεί έμφαση στην προστασία πτώσης των εργαζομένων από ύψος. Σε αρκετά κομμωτήρια δεν υπήρχαν προστατευτικά κιγκλιδώματα στις μόνιμες σκάλες και στο πατάρι. Επίσης, σχεδόν στο ένα στα πέντε κομμωτήρια του δείγματος, στα οποία χρησιμοποιούνται φορητές σκάλες, αυτές δεν συγκρατούνται από ειδικό μηχανισμό ή από δεύτερο άτομο.

Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια υπάρχει μέριμνα για την ασφάλεια του κτηρίου από άποψη στατικής αντοχής – αντοχής, ωστόσο, μόλις στο 11% των κομμωτηρίων του δείγματος που διέθεταν πατάρι αναγράφεται σε αυτό το μέγιστο επιτρεπόμενο φορτίο.

Φυσικοί παράγοντες

Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια της έρευνας υπάρχει εγκατάσταση κλιματισμού, τα φωτιστικά και οι εγκαταστάσεις θέρμανσης ελέγχονται τακτικά και συντηρούνται σύμφωνα με τις προδιαγραφές ασφαλείας από ειδικευμένο τεχνικό. Ωστόσο, στα δύο στα πέντε περίπου κομμωτήρια, δεν υπάρχει εγκατάσταση θέρμανσης.

Όσον αφορά στο θόρυβο, διενεργήθηκαν 162 μετρήσεις σε σταθερή θέση. Το 94% των μετρήσεων ήταν μικρότερο των 80 dB(A), δηλαδή της κατώτερης τιμής έκθεσης για ανάληψη δράσης και το 6% ήταν από 80 ως 85 dB(A), μεταξύ της κατώτερης και της ανώτερης τιμής έκθεσης για ανάληψη δράσης.

Για την αξιολόγηση του φωτισμού στα κομμωτήρια διενεργήθηκαν συνολικά 816 μετρήσεις, σε διάφορους χώρους. Η ένταση του φωτισμού κυμαινόταν από 56 ως 8.790 Lux με μέση τιμή τα $682,4 \pm 673,0$ Lux. Σχεδόν το 49% των μετρήσεων κυμαινόταν κάτω από τα 500 Lux που σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO:8995:2002 αποτελεί την ελάχιστη ενδεδειγμένη τιμή έντασης φωτισμού για τα κομμωτήρια.

Εξοπλισμός εργασίας – Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια που εξετάστηκαν, πληρούνται οι βασικές προϋποθέσεις στις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, ώστε αυτές να είναι ασφαλείς. Ωστόσο, το ένα στα τέσσερα κομμωτήρια του δείγματος δεν διέθετε αντιηλεκτροπληξιακό ρελέ που να καλύπτει όλα τα κυκλώματα ισχυρών ρευμάτων και μόνο στο 30% σχεδόν των κομμωτηρίων που έχουν αντιηλεκτροπληξιακό ρελέ γίνεται τακτικός και προσεκτικός έλεγχος. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα, δεδομένου ότι αποτελεί ένα σημαντικό μέτρο ασφάλειας για κάθε χώρο κατοικίας και εργασίας. Άλλα θέματα που αναδείχτηκαν, ήταν ότι σε ένα σημαντικό ποσοστό των κομμωτηρίων που διέθεταν πρίζες κοντά σε λεκάνες, νεροχύτες κ.λπ., αυτές δεν ήταν στεγανού τύπου, ενώ μόλις στο 9% των κομμωτηρίων διατηρείται αρχείο ελέγχων.

Γενικά, οι προδιαγραφές ασφάλειας του ηλεκτρικού εξοπλισμού και των εργαλείων φαίνεται να τηρούνται σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια, παρόλο που σε ορισμένα δεν ήταν διαθέσιμες οι τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες συντήρησης του κατασκευαστή για το σύνολο του εξοπλισμού. Σε μικρό ποσοστό κομμωτηρίων (περίπου 10%) αναφέρθηκε ότι οι εργαζόμενοι δεν είναι ενημερωμένοι για τους κινδύνους. Όσον αφορά στις σημάνσεις, δύο στα πέντε κομμωτήρια του δείγματος δεν διέθεταν επεξηγηματική σήμανση στα ηλεκτρικά κυκλώματα του πίνακα. Σε ελάχιστα κομμωτήρια υπήρχε κατάλληλη σήμανση για τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας στον χώρο εργασίας, καθώς και πινακίδα με οδηγίες στα Ελληνικά για δοκιμή καλής λειτουργίας του αντιηλεκτροπληξιακού ρελέ.

Ο εξοπλισμός, τα εργαλεία και οι εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται με ασφάλεια σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια του δείγματος, ωστόσο τουλάχιστον στο ένα στα τέσσερα από αυτά διαπιστώθηκε ότι δεν αποσυνδέεται ο ηλεκτρικός εξοπλισμός από την τροφοδοσία όταν αυτό απαιτείται.

Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια που διαθέτουν θερμοσίφωνα, η τοποθέτηση και ο αρχικός του έλεγχος έχει γίνει σύμφωνα με τις προδιαγραφές, αλλά σε σημαντικό ποσοστό της τάξης του 16% δεν πραγματοποιούνται τακτικοί έλεγχοι – συντήρηση από αδειούχο τεχνίτη, ενώ μόνο στο 46% είναι διαθέσιμες οι τεχνικές προδιαγραφές και οι οδηγίες συντήρησης του κατασκευαστή και μόλις στο 11% διατηρείται αρχείο ελέγχων.

Συμπεράσματα που επίσης εξήχθησαν, είναι ότι σε ορισμένο αριθμό κομμωτηρίων (16%) δεν υπάρχει μέριμνα ώστε οι εργασίες να γίνονται με προσεκτικές κινήσεις για αποφυγή τραυματισμού από αιχμηρά αντικείμενα, ενώ σε ένα ποσοστό (περίπου 10%) δεν υπάρχει μέριμνα ώστε να αποφεύγεται η επαφή των χεριών με θερμές επιφάνειες των εργαλείων.

Χημικοί παράγοντες

Όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης των κινδύνων, διαπιστώνεται σημαντικό έλλειμμα στο ζήτημα της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης των εργαζομένων (στο 50% των κομμωτηρίων). Σε ορισμένο αριθμό κομμωτηρίων δεν εφαρμόζονται καλές πρακτικές για την αποφυγή έκθεσης σε χημικούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα, όταν χρησιμοποιούνται σπρέι δεν γίνονται προσεκτικές κινήσεις ώστε να αποφεύγεται η επαφή με τα μάτια και το δέρμα, καθώς και η εισπνοή (στο 10% περίπου των κομμωτηρίων) ή η ανάμιξη των προϊόντων δεν γίνεται σε ξεχωριστό χώρο από τον χώρο εργασίας με κατάλληλο εξαερισμό (στο 18% περίπου των κομμωτηρίων).

Σε σημαντικό αριθμό κομμωτηρίων δεν υπήρχε κανένα σύστημα εξαερισμού (ούτε τεχνητός ούτε μηχανικός/ανεμιστήρες), ενώ και στα κομμωτήρια που υπήρχαν τέτοιου είδους συστήματα, αυτά δεν λειτουργούν συνεχώς όταν απαιτείται. Ο κατάλληλος εξαερισμός αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα για την πρόληψη της έκθεσης των εργαζομένων σε χημικούς παράγοντες.

Σημαντικό πρόβλημα με την ανεπάρκεια του εξαερισμού στα κομμωτήρια αναδείχτηκε και από τις μετρήσεις διοξειδίου του άνθρακα που πραγματοποιήθηκαν. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 40 μετρήσεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μόνο το 42,5% των μετρήσεων ήταν κάτω από 600 ppm. Το 32,5% ήταν μεταξύ 600 και 800 ppm, το 12,5% μεταξύ 800 και 1000 ppm, ενώ άλλο ένα 12,5% των μετρήσεων ξεπέρασε τα 1000 ppm.

Κατά τις αυτοψίες έγιναν, επίσης, 33 στιγμιαίες μετρήσεις της συγκέντρωσης της αμμωνίας και του υπεροξειδίου του υδρογόνου στον αέρα των κομμωτηρίων. Χρησιμοποιήθηκαν, όπως αναφέρθηκε, σωληνάκια μιας χρήσης και ηλεκτρονικοί ανιχνευτές. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κατά τις δεδομένες χρονικές στιγμές δεν υπερβαίνονταν οι αντίστοιχες οριακές τιμές. Ωστόσο, η εξαγωγή γενικότερου συμπεράσματος θα απαιτούσε λεπτομερέστερη διερεύνηση σε βάθος χρόνου.

Ως προς τη χρήση ΜΑΠ για τους χημικούς παράγοντες, φαίνεται ότι μόνο κατά τη διάρκεια των εργασιών βαφής χρησιμοποιούνται γάντια και ποδιά (με ελάχιστες εξαιρέσεις). Σε ελάχιστα κομμωτήρια υπήρχε βοηθητικός εξοπλισμός πλύσης ματιών για την περίπτωση ατυχήματος.

Δεδομένου του κινδύνου ανάπτυξης δερματίτιδας στο επάγγελμα του κομμωτή/τριας, φαίνεται ότι ένας από τους παράγοντες που συμβάλλει είναι ότι δεν αποφεύγεται η συχνή επαφή του δέρματος με το νερό – σαμπουάν και η εναλλαγή κρύου - ζεστού νερού κατά τη διάρκεια του πλυσίματος των χεριών, του λουσίματος κ.λπ. Μόνο σε δύο στα πέντε των κομμωτηρίων του δείγματος οι εργαζόμενοι φορούσαν γάντια προστασίας κατά τη διάρκεια του λουσίματος.

Έκτακτες καταστάσεις κινδύνου - Πυροπροστασία

Στον τομέα της πυροπροστασίας αναδεικνύεται από τις αυτοψίες (με βάση τα αναφερόμενα των υπευθύνων της επιχείρησης) ότι μόνο στο 55% των κομμωτηρίων υπήρχε πιστοποιητικό πυροπροστασίας σε ισχύ. Αρκετά κομμωτήρια διέθεταν αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης και χειροκίνητο σύστημα συναγερμού ακόμη και αν δεν το απαιτεί ως ελάχιστη προδιαγραφή η σχετική νομοθεσία. Ωστόσο, σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι υπήρχαν κομμωτήρια (περίπου το 6% που συμμετείχαν στην έρευνα), που δεν διέθεταν τον απαιτούμενο αριθμό πυροσβεστήρων, οι οποίοι αποτελούν το ελάχιστο μέσο ενεργητικής πυροπροστασίας που πρέπει να υπάρχει σε κάθε εργασιακό χώρο. Περίπου το 35% των κομμωτηρίων δεν διέθετε πυροσβεστική φωλιά. Η νομοθεσία δεν απαιτεί την ύπαρξη μόνιμου υδροδοτικού δικτύου για όλα τα κομμωτήρια, ωστόσο, (π.χ. για τα κτήρια με άδεια οικοδομής πριν το 1989) απαιτείται να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μό-

νιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού με ακροφύσιο (αυλίσκο) που να καλύπτουν όλους τους χώρους και οι οποίοι να είναι τοποθετημένοι σε κατάλληλα σημεία μέσα σε ειδικά ερμάρια.

Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι σχεδόν στο 30% των κομμωτηρίων διαπιστώθηκε ότι ο πυροσβεστικός εξοπλισμός δεν ήταν σε καλή κατάσταση λειτουργίας, κατάλληλα συντηρημένος σύμφωνα με τους κανονισμούς. Μόνο στα μισά κομμωτήρια πραγματοποιείται ο «οπτικός έλεγχος» των πυροσβεστήρων, ενώ στο 70% αυτών οι θέσεις των πυροσβεστικών μέσων δεν ήταν επισημασμένες και εύκολα προσβάσιμες. Στο 75% των κομμωτηρίων δεν υπήρχε θεωρημένο και συμπληρωμένο το βιβλίο συντήρησης του πυροσβεστικού εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων πυροπροστασίας.

Όσον αφορά καλές και κακές πρακτικές εργασίας, καθώς και άλλους κινδύνους και μέτρα πρόληψης πυρκαγιάς, αναδείχτηκε μεταξύ άλλων, ότι σε ορισμένα κομμωτήρια απαιτούνται επιπλέον μέτρα για την ασφαλή αποθήκευση των εύφλεκτων προϊόντων (π.χ. στο 12% των κομμωτηρίων ο χώρος αποθήκευσης δεν αερίζεται κατάλληλα, στο 15% περίπου τα προϊόντα οξυζενέ δεν αποθηκεύονται σε ξεχωριστό χώρο από άλλα εύφλεκτα υλικά).

Άλλοι κίνδυνοι που αναδείχτηκαν σε ορισμένα κομμωτήρια αφορούν στα ακόλουθα: σχεδόν στο 70% δεν υπάρχει κατάλληλη σήμανση για τους κινδύνους από εύφλεκτα υλικά, υπάρχουν εγκαταστάσεις θέρμανσης με ανοιχτή φλόγα που μπορεί να βρίσκονται κοντά σε εύφλεκτα υλικά ή οι οικιακές συσκευές βρίσκονται στον ίδιο χώρο με εύφλεκτα υλικά (περίπου στο 10% των κομμωτηρίων). Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιούνται οικιακές συσκευές με μεγάλη επικινδυνότητα, όπως αυτές που λειτουργούν με υγραέριο (στο 30% περίπου των κομμωτηρίων).

Αξίζει να αναφερθεί ότι μια καλή πρακτική που είναι η αποθήκευση των εύφλεκτων προϊόντων σε πυράντοχα ντουλάπια, ακολουθούνταν σε 2 στα 5 των κομμωτηρίων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Όσον αφορά στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης διαπιστώθηκε ότι απαιτούνται επιπλέον μέτρα για την πλειοψηφία των κομμωτηρίων. Μόνο στο 17% περίπου υπήρχε σχεδιασμός για διάφορες έκτακτες καταστάσεις, ενώ σε ακόμη λιγότερα κομμωτήρια το προσωπικό έχει ενημερωθεί και εκπαιδευτεί με ασκήσεις ετοιμότητας.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις οδεύσεις διαφυγής και τις εξόδους κινδύνου, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, παρόλο που δεν απαιτείται από τη νομοθεσία για όλα τα κομμωτήρια, σε 2 στα 5 των κομμωτηρίων υπήρχε και εναλλακτική έξοδος κινδύνου πέραν της κεντρικής. Ωστόσο, γενικά διαπιστώθηκαν ορισμένα προβλήματα όπως ότι στο 50% η πόρτα της εξόδου κινδύνου δεν ανοίγει προς τα έξω, σε 2 στα 5 των κομμωτηρίων δεν υπάρχει κατάλληλη σήμανση και σε 1 στα 5 δεν υπάρχει κατάλληλος φωτισμός των οδεύσεων διαφυγής και των εξόδων κινδύνου.

Τέλος, μόνο στο 60% περίπου των κομμωτηρίων υπήρχε φαρμακείο με τα απαιτούμενα από τη νομοθεσία υλικά πρώτων βοηθειών.

Βιολογικοί παράγοντες – Υγιεινή χώρων εργασίας

Σε όλα τα κομμωτήρια τηρούνται οι κανόνες υγιεινής και οι εργαζόμενοι είναι εφοδιασμένοι με πιστοποιητικό υγείας. Σχεδόν σε όλα τα κομμωτήρια διαπιστώθηκε ότι τηρούνται τα μέτρα για την πρόληψη των κινδύνων έκθεσης των εργαζομένων και των πελατών από βιολογικούς παράγοντες. Σε μικρό, ωστόσο, αριθμό κομμωτηρίων (περίπου 5%) φαίνεται ότι λαμβάνονται ορισμένα επιπλέον

ον μέτρα που αφορούν στην καταλληλότητα των εγκαταστάσεων υγιεινής και στον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο καθαρισμός και η απολύμανση των εργαλείων μετά τη χρήση.

Εργονομικοί – Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες – Οργάνωση του χρόνου εργασίας

Για την προστασία από εργονομικούς παράγοντες κινδύνου, όσον αφορά στον εξοπλισμό, διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένα κομμωτήρια (περίπου 15%) το βάρος των εργαλείων (σεσουάρ) ήταν μεγαλύτερο από 500 γρ. και ο λουτήρας δεν βρισκόταν σε κατάλληλη θέση. Οι παράγοντες αυτοί αυξάνουν τη μυοσκελετική καταπόνηση των εργαζομένων.

Όσον αφορά στις στάσεις εργασίας, επιβεβαιώθηκαν τα αναφερόμενα στη σχετική βιβλιογραφία για τους εργονομικούς παράγοντες κινδύνου στα κομμωτήρια. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εστιάζεται στην ορθοστασία, όπου σε περισσότερα από τα μισά κομμωτήρια δεν αποφεύγεται. Σε 2 στα 5 σχεδόν των κομμωτηρίων, οι εργαζόμενοι καταπονούνται από στάσεις εργασίας κατά τις οποίες οι βραχιόνες τους είναι ανυψωμένοι ή βρίσκονται σε απαγωγή, οι καρποί τους βρίσκονται σε απόκλιση, οι εργαζόμενοι σκύβουν ή ασκούν υπερβολική δύναμη κατά τη χρήση του εξοπλισμού.

Όσον αφορά στην οργάνωση του χρόνου εργασίας, φαίνεται ότι δεν υπάρχει κατάλληλη μέριμνα και δεν γίνονται τακτικά διαλείμματα σε 1 στα 10 κομμωτήρια. Μεγαλύτερο είναι το πρόβλημα στο ζήτημα της εντατικής εργασίας και της εναλλαγής καθηκόντων των εργαζομένων όπου διαπιστώθηκε πρόβλημα στο 1 στα 5 των κομμωτηρίων.

Τέλος, παρόλο που σε όλα τα κομμωτήρια αναφέρθηκε ότι υπάρχει ειδική μέριμνα για την προστασία ευπαθών ομάδων εργαζομένων (νέοι, έγκυες), από την άλλη μόνο στο 54% αυτών οι εργαζόμενοι είναι ενημερωμένοι για αντιμετώπιση περιστατικών βίας – παρενόχλησης.